

Voortgangsrapportage veiligheid 2018

Samenvatting

Elke twee jaar verschijnt er in de gemeente 's-Hertogenbosch de veiligheidsmonitor. Ook in de 'tussenjaren' is behoefte aan monitoring. Daarom verschijnt er in de oneven jaren een voortgangsrapportage veiligheid. Deze gaat in op het voorkomen van misdrijven en incidenten volgens politiestatistiek. De leidraad voor de voortgangsrapportage veiligheid is het Integraal Veiligheidsplan (IVP). In het IVP staan de hoofdlijnen van het gemeentelijk veiligheidsbeleid beschreven. In de periode 2019-2022 zijn er vier belangrijke prioriteiten genoemd: 'veilige en leefbare wijken en buurten', 'veilig uitgaan en veilige evenementen', 'problematische jeugd en jeugdgroepen' en 'ondermijning'.

Veiligheidsplannen

In het IVP en de Begroting zijn doelstellingen geformuleerd met betrekking tot een groot aantal veiligheidsthema's. Die doelstellingen moeten gerealiseerd zijn in 2022.

Doelstellingen

Op de volgende pagina staat een overzicht met de doelstellingen uit het IVP en de Begroting. Hierin is in één oogopslag te zien:

1. Het veiligheidsplan waarin de doelstelling genoemd wordt
2. De doelstelling voor 2022;
3. De waarde van de nulmeting (2017)¹;
4. De waarde van 2018;
5. Wordt de doelstelling in 2022 gehaald?
 - ✓ Voldoet al aan de doelstelling
 - ✓ Voldoet nog niet aan de doelstelling, maar ontwikkelt zich positief richting de doelstelling
 - ✗ Voldoet niet aan de doelstelling, en ontwikkelt zich onvoldoende richting de doelstelling

Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en prioriteiten van gemeente, politie en OM.

Overkoepelend veiligheidsbeleid

Als we het hebben over misdrijven, dan hebben we het over relatief zware strafbare feiten. Bijvoorbeeld diefstal, mishandeling of vernieling. In 2018 registreerde de politie 8.818 misdrijven in de gemeente 's-Hertogenbosch. Dit komt neer op 57,3 misdrijven per 1.000 inwoners. Hiermee voldoen we momenteel aan de IVP-doelstelling van 2022. Ten opzichte van 2017 is het aantal misdrijven met 10,1 procent afgenomen. Deze daling is groter dan gemiddeld in Nederland. Landelijk daalde het aantal misdrijven met gemiddeld 6,6 procent.

De respondenten uit de gemeente 's-Hertogenbosch beoordeelden in 2017 de veiligheid van hun woonbuurt met het gemiddelde rapportcijfer 6,9. In 2015 was dit nog een 6,8. Om aan de doelstelling te voldoen moet het rapportcijfer voor de veiligheid verder stijgen naar minimaal een 7,3 in 2022. Daarnaast willen we dat in alle buurten inwoners de veiligheid van hun buurt met minimaal een 6 beoordelen en dat minder inwoners aangeven dat criminaliteit vaak voorkomt in hun buurt. De veiligheidsbeleving gaan we in 2019 opnieuw onderzoeken.

¹De doelstellingen van het Integraal Veiligheidsplan (IVP) zijn geformuleerd voor de periode 2019-2022. De doelstellingen zijn destijds gebaseerd op de resultaten van 2017 (veiligheidsmonitor 2018). Deze waarden gelden als *nulmeting*. Om de ontwikkelingen voor de gehele beleidsperiode inzichtelijk te maken worden daarom ontwikkelingen ten opzichte van 2017 gepresenteerd.

Tabel 1: Veiligheidsdoelstellingen gemeente 's-Hertogenbosch

	Doelstelling in:	Doelstelling 2022	Nulmeting (2017)	2018	Wordt de doelstelling in 2022 gehaald?*
Overkoepelend veiligheidsbeleid					
Totaal aantal misdrijven per 1.000 inwoners	IVP	Max. 60	64,1	56,7	✓
Rapportcijfer veiligheid in de buurt	IVP/Begroting	Min. 7,3	6,9	-	✗
Veilige en leefbare wijken en buurten					
% vaak overlast door buurtgenoten	IVP	Max. 4%	5%	-	✓
Overlast door personen met verward gedrag per 1.000 inwoners	IVP	Max. 4,0	5,0	5,1	✗
Woninginbraken per 1.000 inwoners	IVP	Max. 6,0	6,3	5,7	✓
Diefstallen uit/vanaf auto's per 1.000 inwoners	IVP/Begroting	Max. 6,5	8,2	5,8	✓
Diefstallen van motorvoertuigen per 1.000 inw.	Begroting	Max. 1,3	1,8	1,3	✓
Rapportcijfer veiligheid in de buurt	IVP/Begroting	Min. 7,3	6,9	-	✗
Rapportcijfer veiligheid per buurt	IVP	Min. 6,0	5,7	-	✗
% veel criminaliteit in de buurt	Begroting	Max. 9%	12%	-	✓
Veilig uitgaan en veilige evenementen					
% vaak onveilig rondom uitgaansgelegenheden	IVP/Begroting	Max. 2%	3%	-	✗
% vaak overlast door horecagelegenheden	IVP/Begroting	Max. 2%	2%	-	✓
Problematische jeugd en jeugdgroepen					
Overlast jeugd per 1.000 inwoners	IVP/Begroting	Max. 4,8	5,9	4,7	✓
% vaak overlast van groepen jongeren	IVP/Begroting	Max. 4,5%	7%	-	✓
% vaak onveilig bij groepen jongeren	Begroting	Max. 5%	8%	-	✗

Bron: Informatiemodel Nederlandse Politie (INP), enquête Leefbaarheid & Veiligheid 2017

* Bij doelstellingen zonder waarde in 2018, wordt de ontwikkeling richting doelstelling gebaseerd op de ontwikkeling tussen 2015 en 2017

Veilige en leefbare wijken en buurten

Een positieve ontwikkeling zien we op het gebied van vermogenscriminaliteit. Zo daalde tussen 2017 en 2018 het aantal woninginbraken (-7%), inbraken in garages, schuurtjes, tuinhuisen (-25%), fietsendiefstallen (-15%), diefstallen uit/vanaf auto's (-29%), diefstallen van motorvoertuigen (-25%), zakkenrollen (-34%) en straatroven (-39%).

Op het gebied van 'sociale veiligheid' is verbetering mogelijk. Zo stijgt bijvoorbeeld het aantal geregistreerde incidenten van overlast door personen met verward gedrag al enkele jaren op rij. Wel lijkt de stijging van het aantal incidenten af te vlakken (+2%). Om in 2022 aan de IVP-doelstelling te voldoen, dient het aantal overlastincidenten door personen met verward gedrag zo'n twintig procent af te nemen. Verder valt ook het aantal geregistreerde incidenten van overlast door dak- en thuislozen op. Dit aantal is de afgelopen twee jaar fors toegenomen. Een groot deel van de overlastincidenten is toe te schrijven aan enkele personen.

Veilig uitgaan en veilige evenementen

In 2017 voelde drie procent van de respondenten zich *vaak* onveilig rondom uitgaansgelegenheden in de woonplaats. Nog eens twee procent geeft aan dat er *vaak* overlast is door horecagelegenheden in hun buurt.

Een probleem tijdens het uitgaan is uitgaansgeweld. Van alle geweldsmisdrijven in de Binnenstad vindt de helft plaats tijdens uitgaansuren. Deze vinden met name plaats in het centrum. Van invloed is de concentratie mensen tijdens het uitgaan waarbij in veel gevallen alcohol en/of drugs in het spel is. Per weekend houdt de politie tijdens de uitgaansuren gemiddeld 3,4 personen aan. Hierbij gaat het vaak om vechten op straat en mishandeling.

Problematische jeugd en jeugdgroepen

Het afgelopen jaar is het aantal incidenten van jongerenoverlast met 19 procent afgenomen. Gemiddeld waren er 4,7 incidenten van jongerenoverlast per 1.000 inwoners in 2018. Hiermee wordt momenteel voldaan aan de doelstelling. Maar naast de politiecijfers vinden we het ook belangrijk om te kijken naar hoe de inwoners van de gemeente jongerenoverlast ervaren. In 2017 vond zeven procent van de respondenten dat overlast door groepen jongeren *vaak* voorkomt in hun buurt. In 2015 was dit nog elf procent. Als deze ontwikkeling zich op een zelfde manier doorzet, dan wordt in 2022 aan de doelstelling voldaan.

In 2017 voelde acht procent van de respondenten zich *vaak* onveilig op plekken waar groepen jongeren rondhangen. We willen dat dit afneemt naar maximaal vijf procent in 2022.

Ondermijning

In 2019 wordt ondermijning verder aangepakt door de 'Lokale Stuurtafel Ondermijning' (gemeente, politie, OM en belastingdienst). De verschillende partners bereiden op ambtelijk niveau samen met het RIEC dossiers voor. Aan de hand van de voorbereide dossiers wordt de prioriteit binnen de Lokale Stuurtafel Ondermijning (LSO) bepaald. Momenteel zijn er 11 casussen in behandeling, waarvan er enkele op het punt staan om afgerond te worden.

Daarnaast werken we, omwille van de versterking van onze informatiepositie, in dit jaar aan de oprichting van een lokaal overleg. Dit is een interne procedure waarmee gemeentelijke informatie door verschillende afdelingen wordt gedeeld en verzameld in het kader van de aanpak van ondermijning. Een veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) versterkt de informatiepositie.

Positie 's-Hertogenbosch landelijk

Het Algemeen Dagblad brengt jaarlijks de AD-misdaadmeter uit. In de misdaadmeter worden de Nederlandse gemeenten gerangschikt naar de mate waarin bepaalde vormen van criminaliteit voorkomen. Op nummer 1 staat de minst veilige gemeente van Nederland. De gemeente 's-Hertogenbosch staat op plek 27. In 2017 stonden we nog op positie 19. De verbeterde positie komt door een afname van het aantal woninginbraken, inbraken in schuur/garage, diefstal uit/vanaf auto's, diefstal van motorvoertuigen, zakkenrollen, bedreigingen, mishandelingen, straatroven en vernielingen. Van de grote Brabantse gemeenten staan Eindhoven, Breda, Helmond en Tilburg hoger in de ranglijst van onveilige gemeenten.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
2. Overkoepelend veiligheidsbeeld	7
2.1 Misdrijven in 's-Hertogenbosch	7
2.2 Algemene veiligheidsbeleving in 's-Hertogenbosch	8
2.3 Positie 's-Hertogenbosch landelijk.....	9
3. Veilige en leefbare wijken en buurten	11
3.1 Overlast, geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid	11
3.1.1 Overlast op het snijvlak van Zorg & Veiligheid	11
3.1.2 Geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid	15
3.1.3 Aanpak	17
3.2 Vermogenscriminaliteit en High Impact Crimes	19
3.2.1 Woninginbraak.....	19
3.2.2 Voertuigcriminaliteit.....	20
3.2.3 Overvallen en straatroven	23
3.2.4 Geweld	24
3.2.5 Preventie en repressie	25
3.3 Wijkgerichte aanpak	28
4. Veilig uitgaan en veilige evenementen.....	31
4.1 Veilig uitgaan.....	31
4.2 Veilige evenementen	34
5. Problematische jeugd en jeugdgroepen.....	35
5.1 Jongerenoverlast	35
5.2 Aanpak	37
6. Ondernijning	39
7. Overige strategische thema's	42
7.1 Veilig winkelgebied, veilige bedrijventerreinen.....	42
7.2 Verkeersveiligheid	44
7.3 Brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing	46
7.4 Polarisatie en radicalisering	47
7.5 Informatieveiligheid.....	47
7.6 Veilige publieke taak.....	47
7.7 Ambtelijke en bestuurlijke integriteit	48
Bijlage 1: Bronnen.....	49
Bijlage 2: Verklarende woordenlijst.....	51
Bijlage 3: Wijken en buurten.....	52

1. Inleiding

Elke twee jaar verschijnt er in de gemeente 's-Hertogenbosch een veiligheidsmonitor. De veiligheidsmonitor biedt inzicht in de huidige veiligheidssituatie en -ontwikkelingen. De leidraad voor de veiligheidsmonitor is het Integraal Veiligheidsplan (IVP)². In het IVP staan de hoofdlijnen van het gemeentelijk veiligheidsbeleid beschreven. In de periode 2019-2022 zijn er vier belangrijke prioriteiten genoemd:

1. Veilige en leefbare wijken en buurten
2. Veilig uitgaan en veilige evenementen
3. Problematische jeugd en jeugdgroepen
4. Ondernijning

Ook in de 'tussenjaren' is behoefte aan monitoring. Daarom verschijnt er in de oneven jaren een voortgangsrapportage veiligheid. In de voortgangsrapportage wordt voornamelijk ingegaan op de *objectieve* indicatoren; dit zijn de indicatoren die ingaan op het voorkomen van bepaalde misdrijven of voorvallen, zoals cijfers van de politie en stadstoezicht. De *subjectieve* indicatoren gaan in op de beleving van veiligheid door inwoners van de gemeente 's-Hertogenbosch. Deze worden tweejaarlijks onderzocht en beschreven in de veiligheidsmonitor.

Leeswijzer

Met de opzet van de hoofdstukken is zoveel mogelijk bij het IVP aangesloten. Per onderwerp wordt ingegaan op de huidige situatie, de ontwikkelingen van de afgelopen vijf jaar en op wijken/buurten waar problematiek groter is dan gemiddeld³. De cijfermatige informatie is aangevuld met beleidsinformatie. Dit betreft bijvoorbeeld informatie die cijfers nuanceren; 'het verhaal achter de cijfers'. Of maatregelen die door gemeente, politie of andere partners genomen worden om overlast en criminaliteit terug te dringen. Deze informatie is afkomstig van beleidsmedewerkers en (wijk-) professionals van de gemeente, politie en OM.

We beginnen het rapport met het 'overkoepelend veiligheidsbeleid'. Hierbij wordt een algemeen beeld geschetst van de veiligheidssituatie in de gemeente. Vervolgens wordt per hoofdstuk ingezoomd op de vier prioriteiten uit het IVP. We eindigen het rapport met 'overige strategische thema's'. De resultaten worden gekoppeld aan doelstellingen uit het IVP en andere 'veiligheidsplannen', zoals de Begroting 2019⁴ en het Regionaal Veiligheidsplan 2019-2022^{5,6}. De prioriteiten, ambities en doelstellingen uit de veiligheidsplannen worden in blauwe blokken weergegeven. Achter de doelstellingen staat vermeld uit welk veiligheidsplan de doelstelling afkomstig is. Met vinkjes en kruisjes wordt aangegeven of het onderwerp zich gunstig of ongunstig ontwikkelt in relatie tot de doelstelling:

- ✓ Voldoet al aan de doelstelling
- ✓ Voldoet nog niet aan de doelstelling, maar ontwikkelt zich positief richting de doelstelling
- ✗ Voldoet niet aan de doelstelling, en ontwikkelt zich onvoldoende richting de doelstelling

² Bron: Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 gemeente 's-Hertogenbosch (oktober 2018).

³ Hierbij wordt voornamelijk ingegaan op buurten met minimaal 250 inwoners. Buurten met minder inwoners worden genoemd wanneer er in absolute zin opvallend veel misdrijven hebben plaatsgevonden.

⁴ Bron: Begroting 2019: <https://s-hertogenbosch.begroting-2019.nl/>

⁵ Bron: Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2019-2022 (november 2018). In het RVP zijn geen 'concrete' doelstellingen opgenomen. Wel komen de onderwerpen genoemd in het RVP in dit rapport zoveel mogelijk aan bod.

⁶ Soms zit er een verschil tussen de doelstellingen in het IVP en de Begroting. Bijvoorbeeld in het IVP staat als doelstelling dat maximaal drie procent zich vaak onveilig voelt rondom uitgaansgelegenheden en in de Begroting maximaal twee procent. In deze gevallen gaan we uit van de 'strengste' doelstelling.

2. Overkoepelend veiligheidsbeeld

In de volgende hoofdstukken wordt ingegaan op de verschillende prioriteiten in de gemeente. Daarnaast werken we met een overkoepelende veiligheidsdoelstelling. Daarbij maken we gebruik van de indicatoren 'totaal aantal misdrijven' en 'rapportcijfer veiligheid van de buurt'. Deze twee indicatoren geven een goede, algemene indicatie van respectievelijk de objectieve en de subjectieve veiligheid van 's-Hertogenbosch. Ons doel is een *daling* van het totale aantal misdrijven van 63,9 in 2017 naar maximaal 60 per 1.000 inwoners in 2022, en een stijging van het rapportcijfer voor de veiligheid van een 6,9 in 2017 naar tenminste een 7,3 in 2022.

2.1 Misdrijven in 's-Hertogenbosch

In 2022 zijn er maximaal 60 misdrijven per 1.000 inwoners

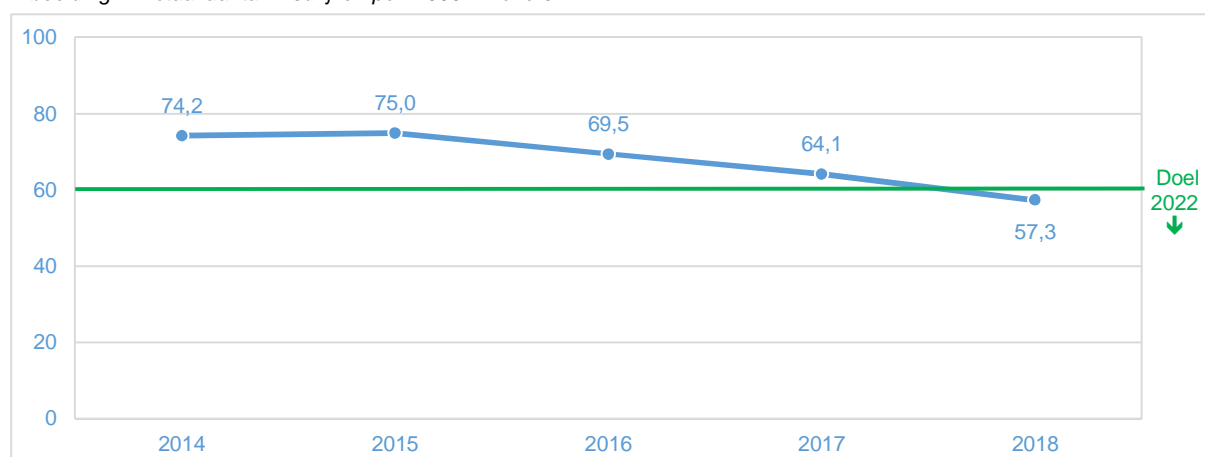
(IVP)

Als we het hebben over misdrijven, dan hebben we het over relatief zware strafbare feiten. Bijvoorbeeld diefstal, mishandeling of vernieling. In 2018 registreerde de politie 8.818 misdrijven in de gemeente 's-Hertogenbosch. Dit komt neer op 57,3 misdrijven per 1.000 inwoners. Hiermee voldoen we momenteel aan de IVP-doelstelling.

Ten opzichte van 2017 is het aantal misdrijven met 10,1 procent afgenomen. Deze daling is groter dan gemiddeld in Nederland. Landelijk daalde het aantal misdrijven met gemiddeld 6,6 procent.

Veruit de meeste misdrijven vinden plaats in de Binnenstad. Het aantal misdrijven is hier minimaal twee keer zo hoog dan in andere wijken in de gemeente. In de Binnenstad zorgt de concentratie van veel mensen in een relatief klein gebied met uiteenlopende functies, zoals winkels en horeca, voor een hoger incidentenpatroon als het gaat om overlast en criminaliteit. In § 3.3 wordt verder ingezoomd op het aantal misdrijven per buurt.

Afbeelding 1: Totaal aantal misdrijven per 1.000 inwoners

Bron: Politie (INP)

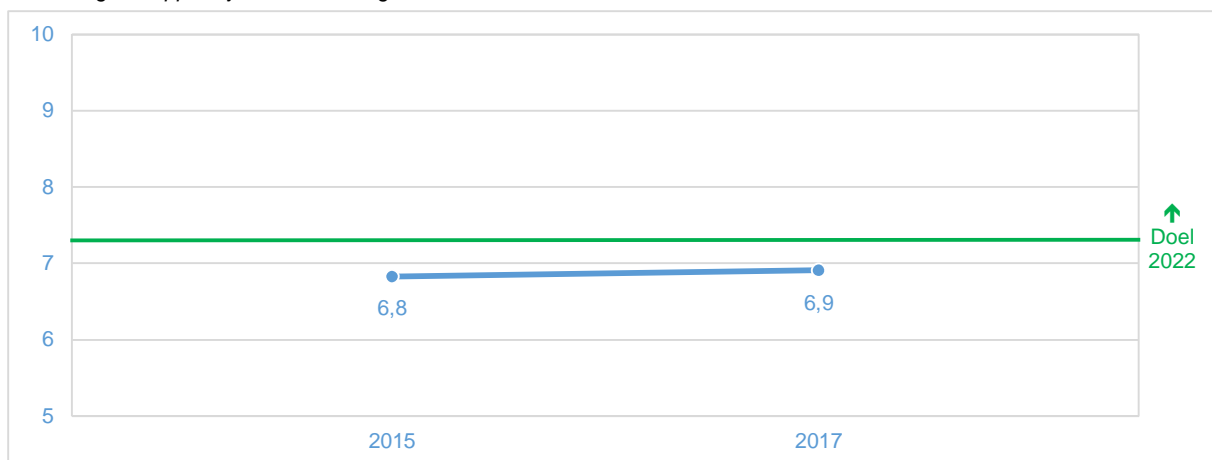
2.2 Algemene veiligheidsbeleving in 's-Hertogenbosch

X In 2022 is het gemeentelijke rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt (IVP/Begroting) minimaal een 7,3.

De respondenten uit de gemeente 's-Hertogenbosch beoordeelden in 2017 de veiligheid van hun woonbuurt met het gemiddelde rapportcijfer 6,9. In 2015 was dit nog een 6,8. Om aan de doelstelling te voldoen moet het rapportcijfer voor de veiligheid verder stijgen naar minimaal een 7,3 in 2022.

In § 3.3 wordt verder ingezoomd op de waardering van de veiligheid in de buurt.

Afbeelding 2: Rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt

Bron: Leefbaarheid & Veiligheid 2017

2.3 Positie 's-Hertogenbosch landelijk

Hoe doet de gemeente 's-Hertogenbosch het qua veiligheid vergeleken met andere (grote) gemeenten? De 'AD-misdaadmeter' en 'Trends in Nederland' bieden hier inzicht in.

AD-misdaadmeter 2019

Het Algemeen Dagblad brengt jaarlijks de AD-misdaadmeter uit. In de misdaadmeter worden elk jaar de Nederlandse gemeenten gerangschikt naar de mate waarin bepaalde vormen van criminaliteit voorkomen⁷. Op nummer 1 staat de minst veilige gemeente van Nederland. De top 3 van onveiligste gemeenten bestaat uit Amsterdam, Eindhoven en Rotterdam. De gemeente 's-Hertogenbosch staat op plek 27. Van de grote Brabantse gemeenten staan Eindhoven, Breda, Helmond en Tilburg hoger in de ranglijst van onveilige gemeenten. Buiten de B5-gemeenten⁸ staan van de Brabantse gemeenten alleen Roosendaal (28) en Cranendonck (38) in de top 50 van onveiligste gemeenten.

Tabel x: AD-Misdaadscore – Positie B5-gemeenten (1=minst veilige gemeente)

	's-Hertogenbosch	Breda	Eindhoven	Helmond	Tilburg
2018	27	15	2	16	24
2017	19	15	3	17	22
2016	15	16	2	22	17
2015	19	13	3	11	17
2014	28 ⁹	19	4	18	11

Bron: AD-misdaadmeter (2 maart 2019)

De gemeente 's-Hertogenbosch staat in de ranglijst van onveiligste gemeenten op plek 27. In 2017 stonden we nog op positie 19. De verbeterde positie komt door een afname van het aantal woninginbraken, inbraken in schuur/garage, diefstal uit/vanaf auto's, diefstal van motorvoertuigen, zakkenrollen, bedreigingen, mishandelingen, straatroven en vernielingen. Alleen voor overvallen zien we geen verbetering; hiervan vonden evenveel misdrijven plaats als in 2017. De huidige situatie en ontwikkeling van de verschillende delicten bespreken we in hoofdstuk 3.

⁷ Voor de misdaadmeter is gebruikgemaakt van gegevens van de politie over 2018. De ranglijst van (on)veilige gemeenten is bepaald door te kijken naar aangiftes en meldingen van tien delicten: woninginbraak, inbraak in schuur/garage, diefstal uit/vanaf auto, diefstal van motorvoertuig, zakkenrollen, bedreiging, mishandeling, straatroof, overval en vernieling. Deze delicten worden per gemeente afgezet naar inwonersaantal én gewogen naar impact voor het slachtoffer. Een mishandeling telt zodoende zwaarder mee dan een bedreiging. De ranglijst is een onderlinge vergelijking: een gemeente kán ondanks dalende criminaliteit toch slecht scoren.

⁸ B5-gemeenten zijn de 5 grootste gemeenten in Noord-Brabant: 's-Hertogenbosch, Breda, Eindhoven, Helmond en Tilburg.

⁹ In 2014 nam 's-Hertogenbosch volgens het AD nog een 28ste positie in. Echter, de politie geeft aan dat het AD in 2014 verkeerde inwoneraantallen heeft gehanteerd voor de gemeente 's-Hertogenbosch en Oss. Dit komt door de herindeling van de gemeente Maasdonk. De dorpen Nuland en Vinkel zijn bij 's-Hertogenbosch gevoegd; het dorp Geffen bij Oss. Het AD heeft echter alle inwoners van Maasdonk bij 's-Hertogenbosch geteld, en niet 4.615 bij Oss. Volgens de simulatie van de politie neemt 's-Hertogenbosch een 23ste positie in in plaats van plek 28 in de AD-misdaadmeter. Voor Oss is dit respectievelijk plek 92 (simulatie politie) en 83 (AD-misdaadmeter).

Trends in Nederland 2018

Het CBS brengt elk jaar het onderzoek 'Trends in Nederland' uit. Hierbij komen de ontwikkelingen van verschillende thema's aan bod, waaronder 'veiligheid en recht'.

In 2017 werden vanuit de meeste misdrijven geregistreerd in Amsterdam: 103 geregistreerde misdrijven per 1.000 inwoners. Ook in Rotterdam, Utrecht en Eindhoven vond relatief veel geregistreerde criminaliteit plaats met tussen de 82 en 90 misdrijven per 1.000 inwoners.

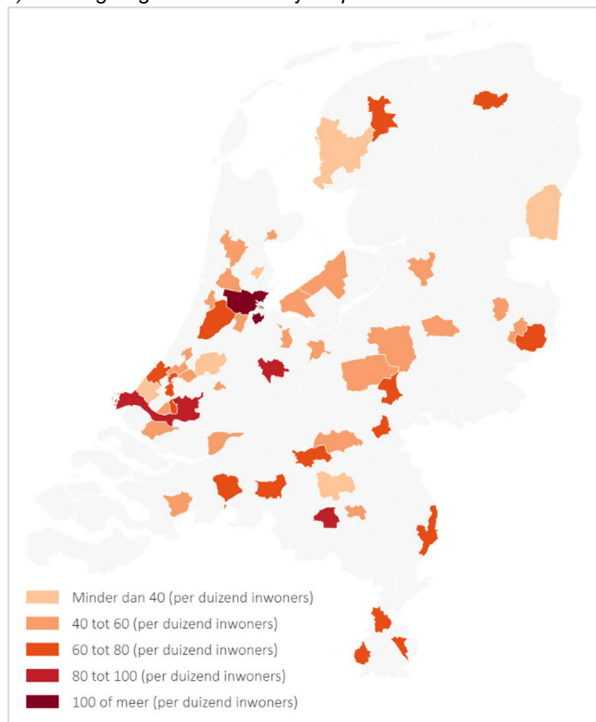
In 's-Hertogenbosch werden 65 misdrijven per 1.000 inwoners geregistreerd. Dit is – behalve Eindhoven – iets hoger dan in de andere B5-gemeenten. In Tilburg en Breda werden er 62 misdrijven per 1.000 inwoners geregistreerd en in Helmond 59 misdrijven per 1.000 inwoners.

In 2017 woonden in Den Haag 175 geregistreerde verdachten per 10.000 inwoners, het hoogste aantal van alle Nederlandse gemeenten. Ook in Rotterdam, Lelystad, Almere, Leeuwarden en Arnhem woonden relatief veel verdachten van een misdrijf (meer dan 150 verdachten per 10.000 inwoners).

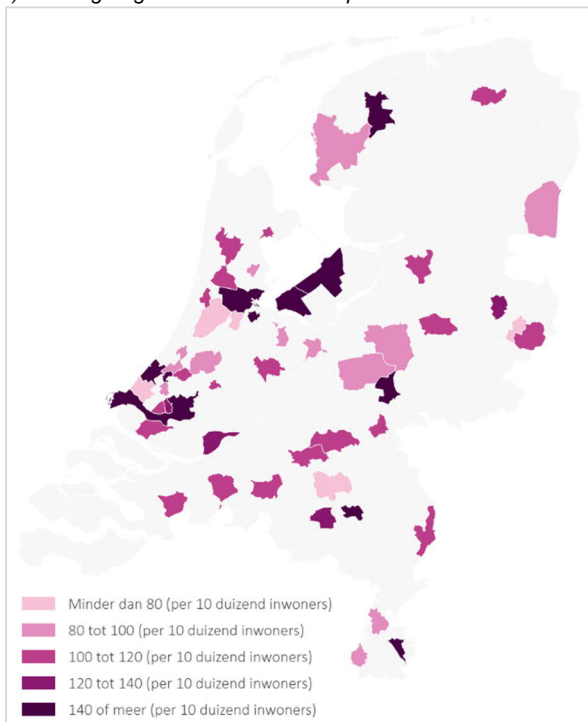
In de gemeente 's-Hertogenbosch werden 112 verdachten per 10.000 inwoners geregistreerd. Dit zijn er minder dan in 2016, toen werden er in 's-Hertogenbosch 127 verdachten per 10.000 inwoners geregistreerd. In 2017 werden er in de B5-gemeenten de meeste verdachten geregistreerd in Helmond (144 per 10.000 inwoners) en Eindhoven (122 per 10.000 inwoners).

Afbeelding 3: Aantal registraties in gemeenten met meer dan 70.000 inwoners (2017)

a) Aantal geregistreerde misdrijven per 1.000 inwoners

b) Aantal geregistreerde verdachten per 10.000 inwoners

Bron: Trends in Nederland 2018, CBS

3. Veilige en leefbare wijken en buurten

De veiligheid en leefbaarheid van onze wijken en buurten kunnen onder druk staan door verschillende vormen van overlast, geweld en vermogenscriminaliteit. We richten ons op twee deelthema's in het bijzonder, namelijk 'Overlast, geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid' en 'Vermogenscriminaliteit en High Impact Crimes'. In bepaalde delen van de stad komen verschillende van deze bedreigingen bij elkaar. Dit zijn onze aandachtswijken en -buurten. Voor deze wijken en buurten volgen we een speciale gebiedsgerichte aanpak. Op deze manier voeren we maatwerk per wijk.

3.1 Overlast, geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid

Het accent ligt hier op complexe sociale gevallen – individuen of gezinnen – waarbij sprake is van overlast en soms ook geweld. De overlast kan betrekking hebben op geluid, stank en andere vormen van verloedering, verbale uitingen. Psychiatrische factoren spelen vaak een rol, net als alcohol en/of drugs. Zowel de veiligheid van deze personen zelf als die van omwonenden/omgeving kan in het gedrang zijn. Dit soort complexe, soms snel escalerende situaties trekken een stevige wissel op de veiligheid en leefbaarheid van wijken en buurten. Door factoren zoals afnemende intramurale zorg en groeiende complexiteit, in bepaalde opzichten zelfs 'tweedeling' van de samenleving, komt dit fenomeen vaker voor dan in het verleden. We intensiveren onze aanpak op dit thema.

Doelstelling 2022:

Een zodanige infrastructuur van samenwerkende professionals en toegesneden voorzieningen in stand houden dat de veiligheid van en rond personen en gezinnen in alle gevallen van een aanvaardbaar niveau is of zo snel mogelijk weer wordt. Deze infrastructuur sluit aan op, maakt zo goed mogelijk gebruik van de mogelijkheden van de samenleving zelf.

3.1.1 Overlast op het snijvlak van Zorg & Veiligheid

Woonoverlast

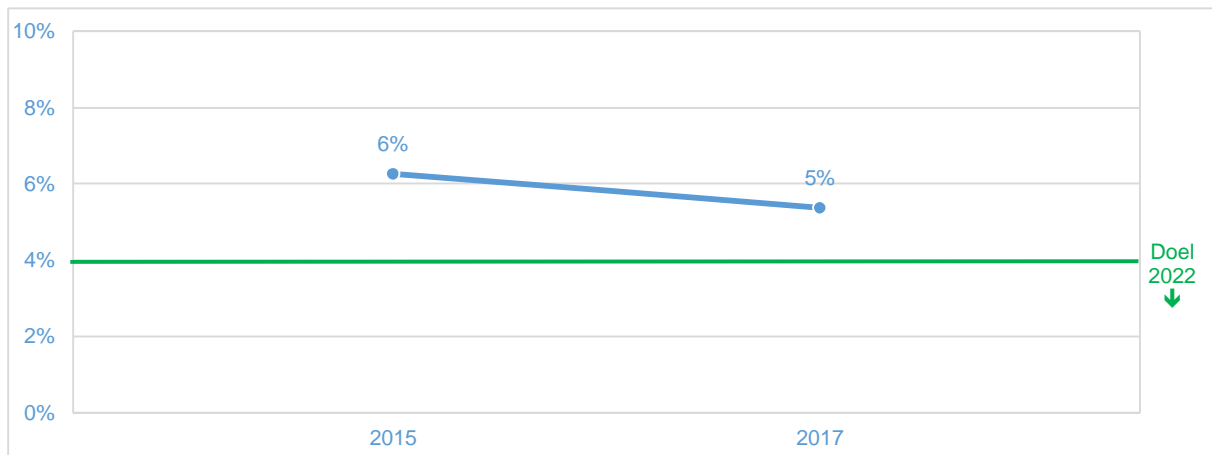
✓ In 2022 ervaart max. vier procent van de inwoners vaak overlast door buurtgenoten. (IVP)

In 2017 vond vijf procent van de respondenten dat overlast door buurtgenoten vaak voorkomt in hun buurt. In 2015 was dit nog zes procent. Om aan de IVP-doelstelling te voldoen willen we dat in 2022 maximaal vier procent van de inwoners vaak overlast ervaart door buurtgenoten. Als de ontwikkeling van tussen 2015 en 2017 zich op een zelfde manier doorzet, dan wordt in 2022 aan de IVP-doelstelling voldaan.

De gemeente pakt de regie op de aanpak van woonoverlast op basis van afspraken. Onder andere vanuit het convenant Gegevensuitwisseling bestrijding woonoverlast en vanuit de mogelijkheden die de Wet aanpak woonoverlast biedt. Corporaties zetten blijvend in op het voorkomen of aanpakken van (zware) overlast en woonfraude en het signaleren van (complexe) problematiek. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen niet-willers en de niet-kunners. Voor de laatste categorie wordt gezorgd voor passende huisvesting (zoals een voorziening langdurig verblijf of Time out-woningen).

In de eerste helft van 2019 wordt het convenant Gegevensuitwisseling bestrijding woonoverlast vastgesteld. Bestanddelen/instrumenten die onderdeel uitmaken van de aanpak zijn onder andere buurtbemiddeling, gedragsaanwijzing (Wet aanpak woonoverlast) en selectieve woningtoewijzing (Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek). De aanpak woonoverlast wordt afgestemd met de aanpakken overlast personen met verward gedrag, drugsoverlast en huiselijk geweld.

Afbeelding 4: Overlast door buurtgenoten komt vaak voor in de buurt

Bron: Leefbaarheid & Veiligheid 2017

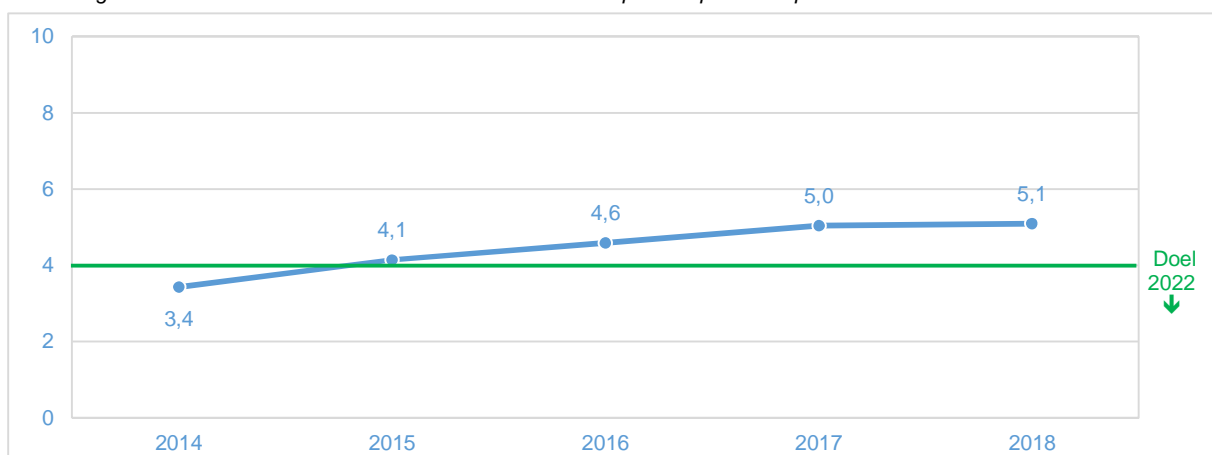
Overlast door personen met verward gedrag

X In 2022 zijn er maximaal 4 incidenten van overlast door personen met verward gedrag (IVP) per 1.000 inwoners.

Het aantal geregistreerde incidenten van overlast door personen met verward gedrag stijgt al enkele jaren op rij. Wel lijkt de stijging van het aantal incidenten af te vlakken (+2%). Vorig jaar waren er 784 incidenten van overlast door personen met verward gedrag. Dit komt neer op 5,1 incidenten per 1.000 inwoners. Om aan de IVP-doelstelling te voldoen, willen we dat het aantal incidenten door personen met verward gedrag afneemt naar maximaal 4 incidenten per 1.000 inwoners in 2022.

Het aantal incidenten door personen met verward gedrag is het hoogst in Binnenstad centrum en het Zand. In deze twee buurten zijn meer dan 20 incidenten van personen met verward gedrag per 1.000 inwoners. Ook zijn er relatief veel incidenten in de buurten Bazeldonk, Aawijk noord, de Muntel, Orthenpoort, Hondenberg, Willemspoort, de Moerputten en Vinkeloord. In deze buurten waren in 2018 minimaal 10 incidenten per 1.000 inwoners.

Afbeelding 5: Aantal incidenten van overlast door verwarde/overspannen personen per 1.000 inwoners

Bron: Politie (INP)

Volgens professionals is niet duidelijk om wat voor soort incidenten het gaat. De ervaring leert dat de politie veel en ook verschillende soorten incidenten 'wegschrijft' onder de zogenaamde E33-meldingen ('overlast door verward/overspannen persoon'). Dit kan gaan om iemand die dronken over straat loopt tot iemand met psychiatrische problemen die overlast veroorzaakt. Er zijn ook grote verschillen in aantallen registraties tussen de verschillende politieregio's in Nederland.

De problematiek rondom personen met verward gedrag heeft in de samenleving veel aandacht. Landelijk deden zich enkele ernstige incidenten voor. De politie en woningcorporaties ervaren een toename van mensen met psychische klachten in de wijken. Hierdoor wordt de aanpak van complexe casuïstiek en vroegsignalering/preventie van escalatie extra belangrijk. Onderzoek naar aanleiding van de incidenten laat zien dat de samenwerking tussen ketenpartners verbeterd kan worden.

Op het niveau van de politie-eenheid Oost-Brabant loopt een project om de ketensamenwerking rondom de aanpak van verwarde personen te verbeteren. Dat is het regionale project 'Verward en dan...'. Ook is er een landelijk aanjaagteam verwarde personen actief. De ministeries van VWS en VenJ en de VNG willen dat er betere opvang, zorg en ondersteuning komt voor personen met verward gedrag. De gemeente neemt deel aan het regionale project.

De gemeente heeft niet gewacht op de aanbevelingen vanuit dit regionale project, maar ging aan de slag met een lokale aanpak. In de gemeente is een groep burgers die verward op straat te vinden is of (marginaal) gehuisvest is. Binnen deze gevarieerde groep zijn er burgers voor wie het nuttig is 'het wonen' anders te organiseren, maar voor wie het reguliere beschermd wonen aanbod geen oplossing biedt. Via de uitvoeringsagenda wonen/zorg realiseren we een aantal (woon/zorg)voorzieningen die daar in moeten voorzien. In 2019 starten we met Housing First. Ook starten we met de realisatie van het tweede hostel in de stad.

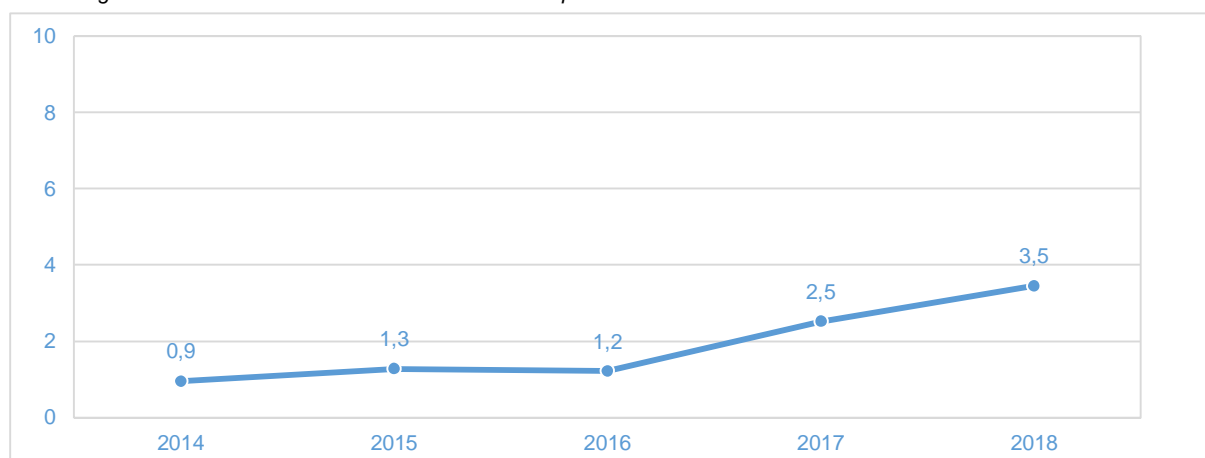
Met het huisvesten van deze groep is 'het' probleem van de verwarde burgers nog niet opgelost. Het is een opgave voor gemeenten en zorgverzekeraars om gezamenlijk voor burgers met een grote kwetsbaarheid een integrale omgeving te creëren waarin toezicht, begeleiding en behandeling gecombineerd op herstel worden gericht (afstemming sociale (wijk)teams, POH-GGZ huisarts en FACT-teams). Heel concreet werken we hier via het project Thuis in Zuidoost met alle relevante partijen in deze wijk aan. Met als gezamenlijk uitgangspunt om te doen wat nodig is voor personen met verward gedrag.

Daarnaast is binnen elk buurtteam in de stad een hulpverlener 24/7 aanwezig die er laagdrempelig binnen een dagdeel 'er op af' gaat. Vanuit het idee dat er geen casuïstiek is die van 'niemand' is. Dat hebben we binnen kantooruren, maar ook buiten kantooruren georganiseerd. Met name voor deze doelgroep is het van belang om snel in actie te komen.

Overlast dak- en thuislozen

De afgelopen twee jaar is het aantal geregistreerde incidenten van overlast door dak- en thuislozen behoorlijk toegenomen. In 2016 registreerde de politie 185 incidenten van overlast door zwervers. Dit nam toe naar 385 incidenten in 2017 en 528 incidenten in 2018. In twee jaar tijd is het aantal incidenten bijna verdriedubbeld.

Afbeelding 6: Aantal incidenten van overlast van zwervers per 1.000 inwoners

Bron: Politie (INP)

Het aantal incidenten van overlast door dak- en thuislozen is het hoogst in Binnenstad centrum, het Zand en Orthenpoort. In deze buurten zijn meer dan 20 incidenten per 1.000 inwoners. Ook zijn er relatief veel incidenten in de buurten Binnenstad oost en het Paleiskwartier. In deze buurten waren in 2018 minimaal 10 incidenten per 1.000 inwoners. Volgens professionals is de meeste overlast in en rondom de Binnenstad. In de Binnenstad zit dak- en thuislozenopvang het Inloopschip en de dag- en nachtopvang voor drugsverslaafden van Novadic-Kentron. Sinds 2017 is er in en rondom het Inloopschip extra beveiliging ingezet om de overlast in de omgeving terug te dringen.

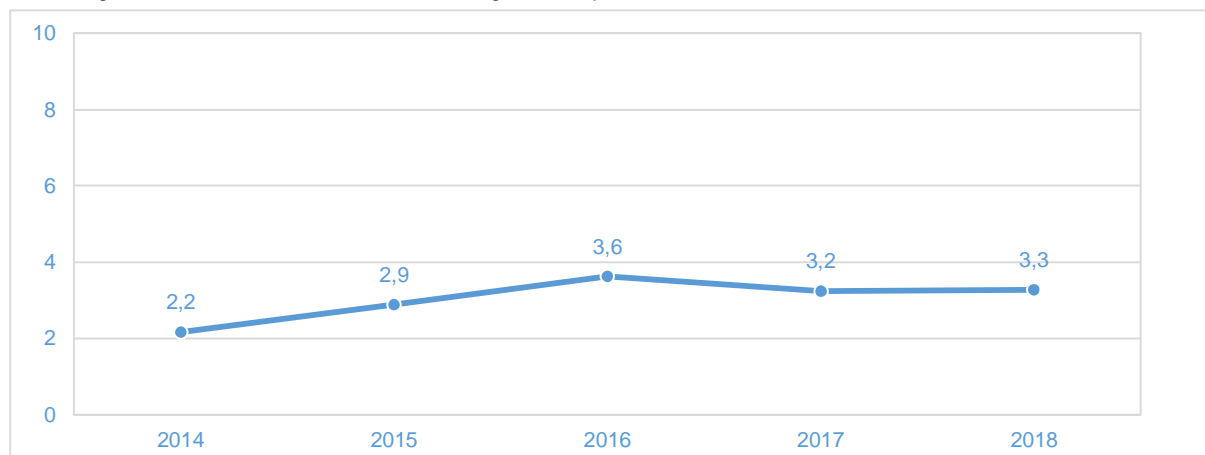
Volgens de politie gaat de gemelde overlast van dak- en thuislozen over ongeveer 120 unieke personen. Een klein deel van deze personen is verantwoordelijk voor een groot aantal incidenten. In 2018 komen 15 personen ten minste vijf keer voor in de registraties; veel van hen komen ook voor in andere overlastregistraties van de politie. Eén persoon komt zelfs meer dan 100 keer voor in de geregistreerde overlast van zwervers; dit is circa twintig procent van alle overlastincidenten van zwervers.

Alcohol- en drugsoverlast

Het aantal incidenten van alcohol- en drugsoverlast is in 2018 ongeveer hetzelfde als in 2017 met ca. 500 incidenten. Dit komt neer op 3,3 incidenten per 1.000 inwoners. Het aandeel incidenten van alcohol- en drugsoverlast is relatief hoog in de buurten Binnenstad centrum, het Zand, Graafsebuurt noord, Orthenpoort en Willemspoort. In deze buurten werden in 2018 minimaal 10 incidenten van alcohol- en drugsoverlast per 1.000 inwoners geregistreerd.

Het college heeft enkele plekken in de gemeente aangewezen waar een alcoholverbod geldt. Alcoholgebruik is op deze locaties niet toegestaan. Met een verbod om in het openbaar alcohol te drinken wil de gemeente een einde maken aan 'grote overlast voor bewoners, ondernemers en bezoekers'. Ook mag je op deze plekken geen aangebroken flessen of blikjes met alcoholhoudende drank bij je dragen. Dit verbod geldt bijvoorbeeld in de omgeving rond de Stationsweg en Hinthamerstraat, Casinotuin en omgeving.

Afbeelding 7: Aantal incidenten van alcohol- en drugsoverlast per 1.000 inwoners

Bron: Politie (INP)

Stadstoezicht deed in 2018 op openbare plaatsen binnen het door het college aangewezen gebied:

- 74 waarnemingen van het nuttigen van alcoholhoudende drank
- 123 waarnemingen van het bij zich hebben van aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank
- 9 waarnemingen van het nuttigen van alcoholhoudende drank (met overlast) op een openbare plaats/water of publiek gebouw

Hierbij volgde bij 91 waarnemingen een waarschuwing en bij 123 een bekeuring. Onder deze, in totaal, 214 interventies waren tien geregistreerde minderjarige personen.

Daarnaast let Stadstoezicht ook op alcoholgebruik door minderjarigen. In 2018 constateerde Stadstoezicht in de openbare ruimte 20 keer personen onder de 18 jaar met alcohol. In 6 gevallen ging het om personen jonger dan 16 jaar.

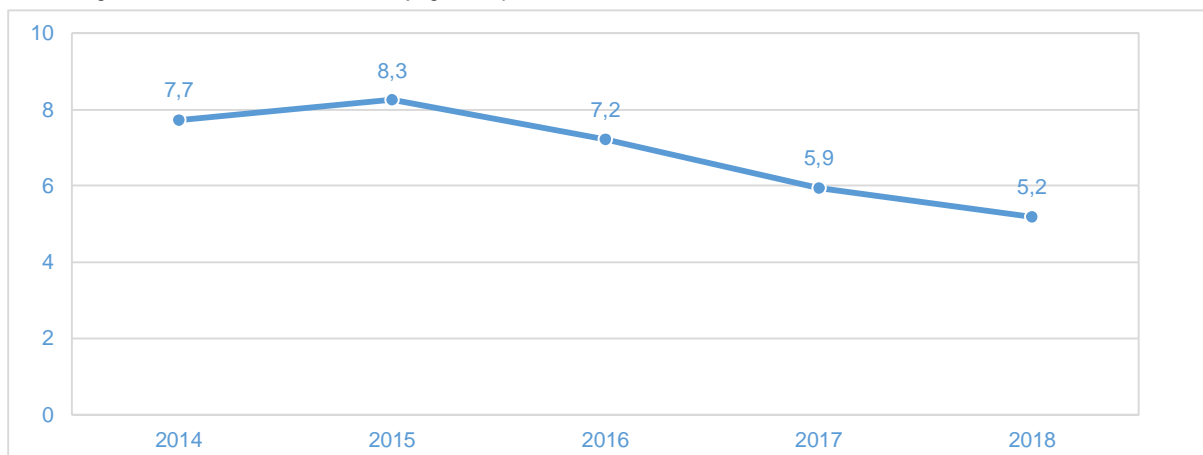
De gemeente financiert verschillende informele organisaties, basisvoorzieningen en specialistische instellingen om alcohol- en drugsproblematiek tegen te gaan en te verhelpen. Wij noemen een aantal voorbeelden. De GGD voert meerdere preventieve activiteiten uit met jeugd om alcoholproblematiek tegen te gaan, te denken valt aan Frisse Start van DGSG. Voor de groep dak- en thuislozen bieden we voorzieningen die tot doel hebben dat zij zo min mogelijk op straat overlast veroorzaken. Te denken valt aan de dagbesteding van stichting Loods, het Inloopschip, de opvang aan de Oranje Nassaulaan en Beschermd Wonen-voorzieningen van Reinier van Arkel en Novadic-Kentron (o.a. het hostel).

3.1.2 Geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid

Huiselijk geweld is een zeer ingrijpende vorm van geweld. Onder huiselijk geweld vallen bijvoorbeeld lichamelijk en seksueel geweld binnen de huiselijke kring, maar ook emotionele mishandeling. De huiselijke kring bestaat uit (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Het slachtoffer kan een volwassene zijn of een kind (kindermishandeling). Ook als kinderen getuige zijn van huiselijk geweld is dit kindermishandeling.

Het aantal geregistreerde incidenten van huiselijk geweld neemt al sinds 2015 af. Werden er in 2015 nog 1.249 incidenten van huiselijk geweld geregistreerd, in 2018 is dit gedaald naar 799 incidenten. Dit is een afname van 36 procent. In 2018 waren er in de gemeente gemiddeld 5,2 incidenten van huiselijk geweld per 1.000 inwoners.

Afbeelding 8: Aantal incidenten van huiselijk geweld per 1.000 inwoners

Bron: Politie (INP)

Het afgelopen jaar werden relatief veel incidenten van huiselijk geweld geregistreerd in de buurten de Bossche Pad, de Muziekinstrumentenbuurt, Boschveld en de Moerputten. In deze buurten werden tussen de 15 en 20 incidenten van huiselijk geweld geregistreerd per 1.000 inwoners.

In 2018 is aan de inwoners van 's-Hertogenbosch gevraagd of zij de afgelopen twee jaar zijn geconfronteerd met en/of slachtoffer zijn geworden van huiselijk geweld of kindermishandeling¹⁰. Dit kan betekenen dat zijzelf slachtoffer zijn geworden van huiselijk geweld, of dat zij zijn geconfronteerd met huiselijk geweld van iemand anders in de directe omgeving. Zoals van andere gezinsleden, familieleden, burens of kennissen. Zes procent van de respondenten geeft aan te zijn geconfronteerd met huiselijk geweld. Dit is gelijk aan het aandeel in 2016. In de meeste gevallen ging het om iemand van buiten het eigen huishouden, bijvoorbeeld een buurtgenoot, familielid of kennis.

Zo'n 4 op de 10 respondenten die te maken hebben gehad met huiselijk geweld hebben hiervan melding gemaakt bij één of meerdere instanties. Dat deden zij vooral bij de politie en/of bij Veilig Thuis. Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Het aandeel respondenten dat een melding heeft gedaan bij Veilig Thuis is toegenomen ten opzichte van 2016. In 2018 deed bijna de helft van degenen die een melding maakte een melding bij Veilig Thuis. Een even grote groep deed (eveneens) melding bij de politie.

Momenteel zijn we op regionale schaal de samenwerking van Veilig Thuis met de lokale wijkteams aan het herijken. Dit leidt hopelijk tot een meer unanieme manier van werken waardoor we een meer doeltreffende ketenaanpak kunnen ontwikkelen voor de regio. We willen en moeten investeren in een effectieve(re) aanpak om geweld binnen huishoudens duurzaam te stoppen.

Door de aanscherping Wet meldcode is bovendien de taak van Veilig Thuis flink uitgebreid. Professionals die zelf aan de slag gaan in zaken waar huiselijk geweld of kindermishandeling speelt, moeten op grond van een afwegingskader per beroepsgroep bepalen, of zij hun aanpak moeten melden bij Veilig Thuis. Dat wil zeggen dat Veilig Thuis dus meer meldingen krijgt waar zij bepaalde betrokkenheid bij krijgen. Veilig Thuis gaat deze casussen monitoren.

¹⁰ Bron: Notitie Kindermishandeling en huiselijk geweld, enquête Leefbaarheid 2018, afdeling Onderzoek & Statistiek 's-Hertogenbosch (januari 2019).

Het interbestuurlijk programma 'Geweld hoort nergens thuis' gaat de komende jaren de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandelingen langs drie lijnen verbeteren:

- Eerder en beter in beeld. Investeren in betere signalering en de verbeterde meldcode implementeren.
- Duurzaam oplossen. Hier hoort een heel scala aan maatregelen bij die hieraan gaan bijdragen.
- Specialistische thema's zoals seksueel geweld, eer-gerelateerd geweld, mensenhandel intensiever onderdeel maken van de aanpak.

Hiervoor wordt begin 2019 een projectleider aangesteld.

3.1.3 Aanpak

De verbinding tussen het sociaal- en veiligheidsdomein is belangrijk. De aanpak van verschillende belangrijke veiligheidsthema's, zoals huiselijk geweld, woonoverlast, jeugdoverlast, personen met verward gedrag is ondenkbaar zonder een goede samenwerking tussen beide domeinen. Op beleidsmatig niveau is de samenwerking binnen de gemeente tussen het sociaal- en veiligheidsdomein geïntensiveerd. Enkele voorbeelden staan hieronder beschreven.

Sociale wijkteams

Sociale wijkteams zijn voor inwoners waarbij meerdere problemen tegelijkertijd spelen. In de wijkteams werken hulpverleners met verschillende achtergronden samen. Mensen met kennis en ervaring op het gebied van jeugd, maatschappelijk werk, ouderen of mensen met een beperking. De medewerkers gaan samen met de inwoners op zoek naar oplossingen voor de hulpvraag. De doelen daarbij zijn: hulp in de directe omgeving, regie bij de inwoner, benutten van eigen kracht, normaliseren en 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. De teams maken met inwoners een plan van aanpak, regisseren en arrangeren hulpverlening, verlenen eventueel toegang tot gespecialiseerde hulp en volgen en evalueren de hulpverlening.

Zorg- en Veiligheidshuis

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is de plek waar veiligheid, zorg en lokaal bestuur samenkomen voor de integrale aanpak van complexe problematiek. Het is een netwerksamenwerking tussen partners uit de zorg- en strafrechtketen en gemeentelijke partners.

Het doel van de samenwerking is het terugdringen van overlast en recidive, waarbij wordt ingezet op gedragsverandering en verbetering van kwaliteit van het leven van de betrokkene(n). De ketenpartners signaleren problemen, bedenken oplossingen en voeren die samen uit onder procesregie van het Zorg- en Veiligheidshuis.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is per 1 januari 2019 ontstaan uit een fusie van het Regionaal Veiligheidshuis Brabant Noordoost met het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch en omgeving.

Het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch en omgeving heeft de afgelopen jaren al ervaring opgedaan met de persoonsgerichte aanpak (PGA) en werkte conform het landelijk kader Veiligheidshuizen. Dat betekent dat er een structuur is waarbij indien reguliere samenwerking c.q. afstemming niet leidt tot een effectieve gezamenlijke aanpak van de problematiek, werd opgeschaald naar het Veiligheidshuis. Zowel vanuit de wijk als vanuit justitiële partners kon worden opgeschaald.

Aanpak complexe casuïstiek en voorkoming van escalatie

Het is van belang dat professionals in de wijk sensitief zijn, tijdig problemen signaleren en daarop passend interveniëren, ook als dat betekent dat ze elkaar daarvoor moeten opzoeken. Een helder escalatiemodel voor op- en afschaling is essentieel voor de preventie van escalatie. De gemeente 's-Hertogenbosch werkt met een escalatiemodel voor alle ketenpartners op basis van het AVE-model (Aanpak ter Voorkoming van Escalatie).

De AVE-aanpak sluit aan bij de 3D-aanpak¹¹ van gemeenten en bij de ketens van politie en justitie. Het doel van het escalatiemodel is het voorkomen van een dreigende escalerende situatie of het beperken en beëindigen van een escalerende situatie. Het begrip escalatie heeft twee betekenissen:

- In een gezin of huishouden lopen de zaken uit de hand (geweld, misbruik, ruzie, overlast e.d.)
- De opschaling van een interventie. Hiervan is sprake als de hulpverlening moet opschalen naar een hoger niveau van expertise of een specifieke voorziening moet inzetten.

AVE beoogt stagnerende samenwerking weer vlot te trekken en ineffectiviteit in de hulpverlening te voorkomen. In overleg met de partners dient duidelijkheid te zijn over verantwoordelijkheid en bevoegdheden per AVE fase. AVE kent vier fasen. In elke fase neemt het regievermogen van de burger af. Bij AVE1 heeft de burger totale regie. Bij AVE2 is aanvulling of ondersteuning nodig. Bij AVE3 en AVE4 is overname van de regie noodzakelijk, in het belang van de burger en de veiligheid.

CvTB

Het CvTB is het Centrum voor Trajecten en Bemoeizorg in de regio 's-Hertogenbosch, Meierij en Bommelerwaard. Het CvTB biedt zowel bemoeizorg als begeleiding aan bijzondere doelgroepen, zoals zorgwekkende zorgmijders, daklozen, verslaafden en multiprobleemhuishoudens. Deze mensen kampen vaak met complexe, meervoudige problemen waarin psychiatrische, lichamelijke, verslavings- en/of psychosociale aspecten een rol kunnen spelen. Hierdoor kunnen ze slecht voor zichzelf zorgen of overlast veroorzaken. In veel gevallen kunnen, mogen of willen ze (nog) geen gebruik maken van de reguliere hulpverlening en hebben ze geen steunsysteem waarop ze kunnen terugvallen. Het CvTB ondersteunt deze cliënten in het vinden van een zorgaanbod dat aansluit bij hun speciale wensen en (on)mogelijkheden. Het doel is om een sluitende zorgketen te realiseren die leidt tot een blijvende verbetering op de diverse levensgebieden.

¹¹ 3D: Decentralisatie op 3 terreinen in het sociaal domein: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet.

3.2 Vermogenscriminaliteit en High Impact Crimes

Belangrijkste onderwerpen hierbij zijn woninginbraak, diefstal uit en vanaf auto, diefstal van motorvoertuigen en fietsendiefstal. In de afgelopen jaren zijn deze fenomenen behoorlijk teruggedrongen. Soms is er een uitschieter, vaak met aanwijsbare oorzaken. Toch moeten we stevige aandacht behouden voor deze vormen van criminaliteit. De impact van een inbraak is immers groot en ook de criminaliteit zelf blijft zich ontwikkelen. We blijven innoveren op dit onderwerp, samen met professionals en inwoners.

Doelstelling 2022:

Door slimme inzet van preventieve en repressieve middelen, samen met inwoners en veiligheidspartners, woninginbraken en andere vormen van vermogenscriminaliteit zoveel mogelijk voorkomen en op lange termijn op een aanvaardbaar niveau houden.

3.2.1 Woninginbraak

In 2022 zijn er maximaal 6,0 woninginbraken per 1.000 woningen.

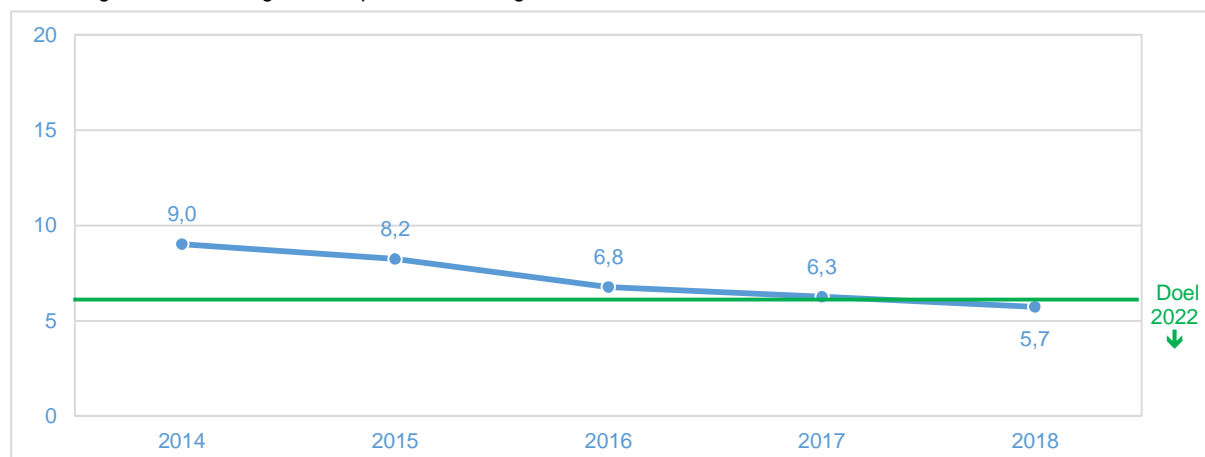
(IVP)

In 2018 waren er 411 (poging tot) woninginbraken in de gemeente 's-Hertogenbosch. Dit komt neer op 5,7 inbraken per 1.000 woningen. Hiermee voldoen we momenteel aan de doelstelling. Bij 29 procent van de misdrijven ging het om een poging tot inbraak en bij 71 procent om een 'voltooide' inbraak.

Het aantal (poging tot) woninginbraken is het afgelopen jaar met zeven procent afgenomen. Het aantal inbraken in garages, schuurtjes, tuinhuisen en dergelijke daalde zelfs met 25 procent; van 174 inbraken in 2017 naar 130 inbraken in 2018.

Het afgelopen jaar was het aantal woninginbraken relatief het hoogst in de Muziekinstrumentenbuurt, de Edelstenenbuurt en de Italiaanse buurt. In deze buurten vonden tussen de 15 en 20 inbraken per 1.000 woningen plaats.

Afbeelding 9: Aantal woninginbraken per 1.000 woningen

Bron: Politie (INP)

Binnen het gemeente brede platform woninginbraken wordt in samenwerking met politie, OM en woningcorporaties stadsbreed kennis en informatie over inbraakpreventie samengebracht en uitgedragen zodat (wijk)professionals en huurders/inwoners woninginbraken zo goed mogelijk tegen kunnen gaan.

3.2.2 Voertuigcriminaliteit

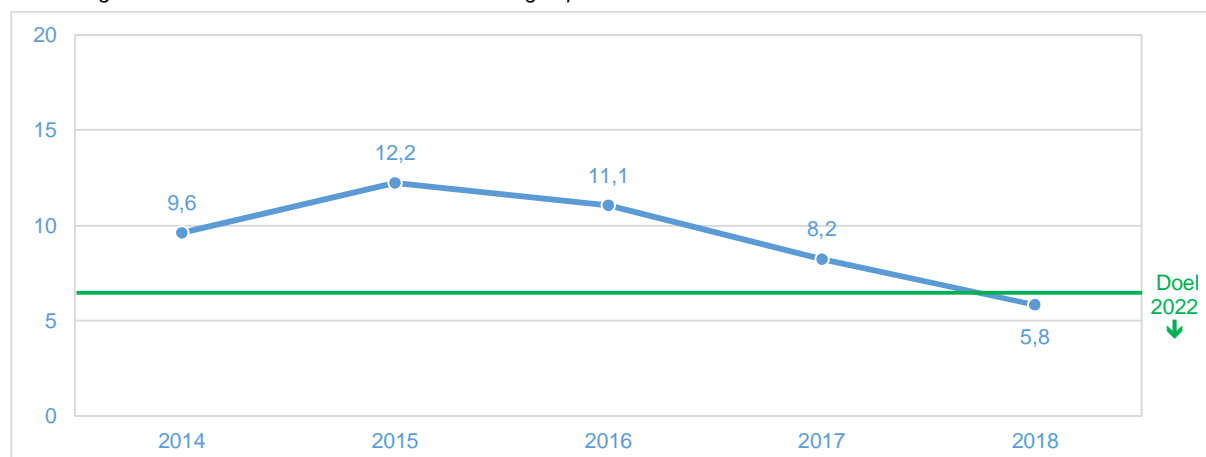
Onder voertuigcriminaliteit rekenen we de diefstal van voertuigen (zoals fietsen, brommers, motoren, auto's), diefstal uit motorvoertuigen, maar ook diefstallen vanaf motorvoertuigen, zoals airbags, wioldoppen en andere auto-onderdelen. In deze paragraaf gaan we dieper in op de onderliggende delicten.

Diefstal uit en vanaf auto's

✓ In 2022 zijn er maximaal 6,5 diefstallen uit/vanaf auto's per 1.000 inwoners. (IVP/Begroting)

Het aantal diefstallen uit en vanaf auto's is het afgelopen jaar met 29 procent afgenomen van 1.260 naar 897. Dit komt neer op 5,8 misdrijven per 1.000 inwoners in 2018. Hiermee voldoen we momenteel aan de doelstelling. Echter, in vergelijking met andere grote gemeenten¹² scoren we op dit onderwerp niet erg gunstig; we staan op plek 7 met relatief de meeste diefstallen uit en vanaf auto's.

Afbeelding 10: Aantal diefstallen uit/vanaf motorvoertuigen per 1.000 inwoners

Bron: Politie (INP)

In de meeste buurten daalde het aantal diefstallen uit en vanaf auto's, of bleef het aantal ongeveer hetzelfde. In een aantal buurten nam het aantal diefstallen uit en vanaf auto's toe: het Zand, de Overlaet west, de Hoven, de Slagen, Maasdal, Abdijenbuurt, Willemspoort, Veemarktkwartier, Kom Engelen, Kom Nuland en Vinkeloord. In 2018 vonden de relatief de meeste auto-inbraken plaats in het Zand en de Willemspoort. In deze buurten waren meer dan 15 auto-inbraken per 1.000 inwoners.

In 2017 waren er relatief veel auto-inbraken in Deuteran en het Paleiskwartier, met meer dan 20 auto-inbraken per 1.000 inwoners. In deze buurten daalde het aantal auto-inbraken in 2018 met respectievelijk 76 en 56 procent.

Het eerder gemaakte Plan van Aanpak auto-inbraak 2017-2018 is bijgesteld en wordt in 2019 uitgewerkt. Hierbij wordt samengewerkt met andere partners. Er is een schouw uitgevoerd in de Binnenstad, er zijn spiegelhangers beschikbaar gekomen en opkopers in de autobranche worden allemaal aangesloten op het Digitaal Opkopers Register (DOR). Het onderwerp auto-inbraken is ook in 2019 speerpunt. Belangrijkste activiteiten die nog afgerond moeten worden zijn de uitrol op de campagne 'Stop Autokraak' in de Binnenstad in samenwerking met de particuliere sector. Dit om het

¹² Ranglijst van de 31 grootste gemeenten in Nederland (gemeenten met meer dan 100.000 inwoners).

aantal auto-inbraken duurzaam terug te brengen. Verder wordt in 2019 duidelijk of de collectieve ontzegging parkeergarages toegepast kan worden.

Diefstal van motorvoertuigen

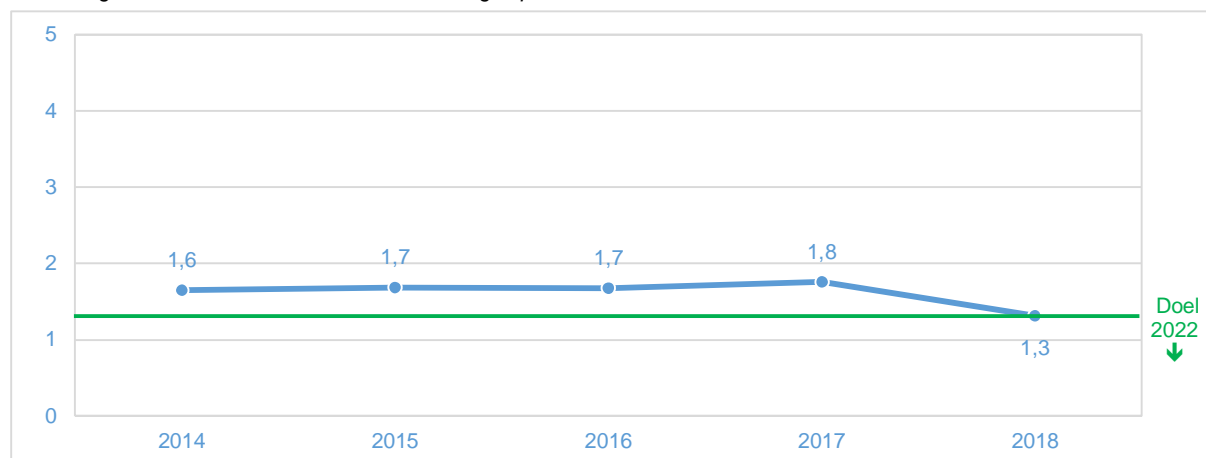
✓ In 2022 zijn er maximaal 1,3 diefstallen van motorvoertuigen per 1.000 inwoners. (Begroting)

Ten opzichte van 2017 waren er in 2018 een kwart minder diefstallen van motorvoertuigen. De politie registreerde het afgelopen jaar in totaal 202 diefstallen van motorvoertuigen. Dit komt neer op 1,3 diefstallen per 1.000 inwoners. Hiermee wordt al voldaan aan een doelstelling uit de begroting. Echter, in vergelijking met andere grote gemeenten scoren we op dit onderwerp niet erg gunstig; we staan op plek 4 met relatief de meeste diefstallen van motorvoertuigen.

Het grootste deel van de misdrijven betreft diefstallen van personenauto's (151). Daarnaast registreerde de politie ook diefstallen van vrachtauto's/bestelauto's (32) en motoren (19). De afname van het aantal diefstallen van motorvoertuigen in 2018 komt doordat er minder personenauto's en motoren werden gestolen.

In alle wijken daalde het aantal diefstallen van motorvoertuigen, of bleef het aantal diefstallen gelijk. Uitzondering hierop is West. Hier steeg het aantal diefstallen tussen 2017 en 2018 van 32 naar 40.

Afbeelding 11: Aantal diefstallen van motorvoertuigen per 1.000 inwoners

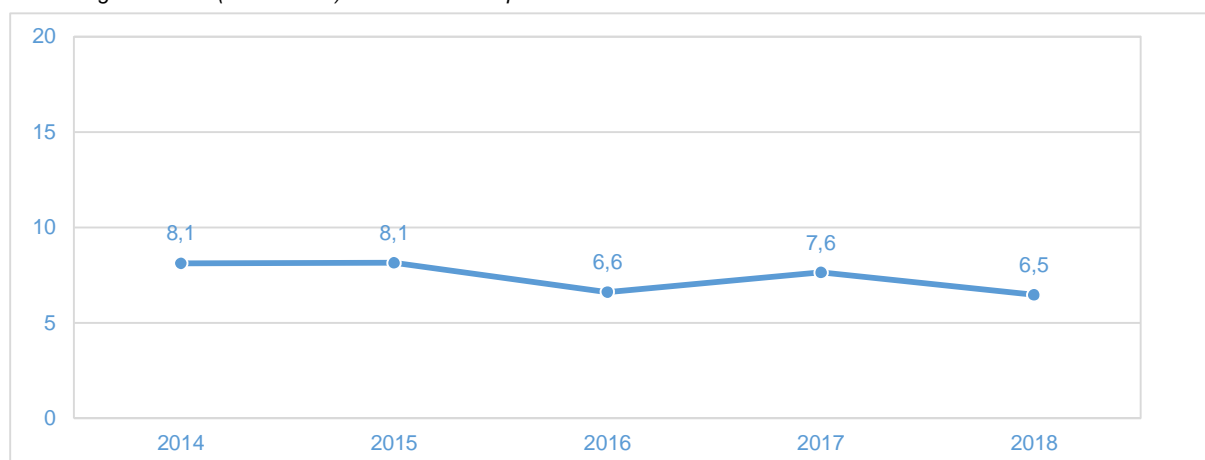
Bron: Politie (INP)

Fietsendiefstal

Het aantal geregistreerde (brom-/snor-)fietsendiefstallen is het afgelopen jaar met 15 procent afgenomen van 1.168 naar 994 fietsendiefstallen. Dit komt neer op 6,5 fietsendiefstallen per 1.000 inwoners in 2018. Tot dit cijfer tellen we 1) de diefstallen van fietsen en elektrische fietsen en 2) de diefstallen van brom- en snorfietsen. Het aantal diefstallen van (elektrische) fietsen daalde het afgelopen jaar met 22 procent, van 883 naar 692. Deze afname komt doordat er minder diefstallen waren van niet-elektrische fietsen; elektrische fietsen werden juist iets meer gestolen dan vorig jaar. Daarnaast steeg ook het aantal diefstallen van brom- en snorfietsen met zes procent van 285 naar 302.

De afname van het aantal (brom-/snor-)fietsendiefstallen is absoluut het grootst in Binnenstad centrum. Hier daalde het aantal fietsendiefstallen van 329 naar 262 (-20%). Het aandeel fietsendiefstallen is het hoogst in Binnenstad centrum en het Zand met ca. 43 fietsendiefstallen per 1.000 inwoners. Ook in Rosmalen centrum is het aandeel fietsendiefstallen relatief hoog met 26 fietsendiefstallen per 1.000 inwoners. De verklaring hiervoor ligt in het aantal gestalde fietsen in het centrumgebied en rondom de treinstations. In de periode december 2018 – mei 2019 loopt om deze reden ook een project om fietsendiefstal rond het station Rosmalen en centrum Rosmalen te voorkomen. De eerste resultaten daarvan zijn positief. Na afloop van dit project gaan we kijken wat de exacte resultaten zijn en wat we hiervan kunnen leren en kunnen gebruiken op andere plekken waar veel fietsendiefstal is.

Afbeelding 12: Aantal (brom-/snor-)fietsendiefstallen per 1.000 inwoners

Bron: Politie (INP)

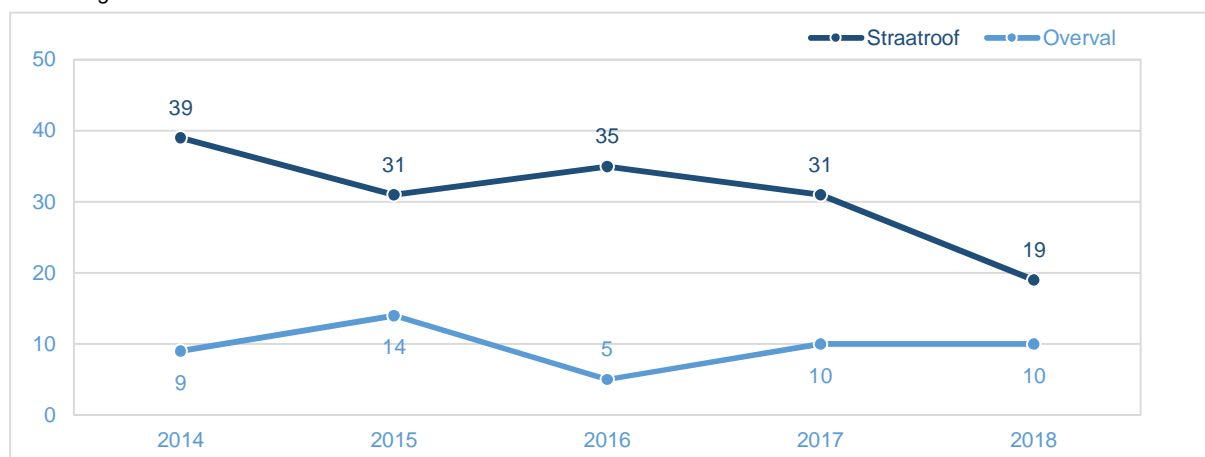
Het fietsendiefstalpreventieteam speelt onder andere actief in op de hotspots die in beeld zijn vanuit aangifteoverzichten. Daarnaast zijn zij actief op plekken waar veel fietsen worden gestald. Naast het actief zoeken naar gestolen fietsen houden zij ook toezicht. In de Binnenstad zijn vier gratis bewaakte fietsenstallingen. De huidige stallingen kennen een goede bezetting en worden met name goed gebruikt tijdens evenementen. Mensen die een tweedehands fiets willen kopen kunnen via het RDW controleren of deze als gestolen geregistreerd staat. De gemeente verwijst hiernaar op haar website. Handelaren in tweedehands fietsen zijn inmiddels allemaal aangemeld in het Digitaal Opkopers Register (DOR) waardoor er een beter inzicht is of zij gestolen fietsen inkopen. Hiermee proberen we de handel in gestolen fietsen moeilijker te maken.

3.2.3 Overvallen en straatroven

In 2018 waren er in de gemeente 's-Hertogenbosch 10 overvallen. Dit is hetzelfde als vorig jaar. Het ging om 1 woningoverval, 3 overvallen op geld- en waardetransporten en 6 overvallen op overige objecten.

In 2018 zijn er 19 straatroven in de gemeente geregistreerd. Dit is een stuk minder dan in 2017; toen waren er 31 straatroven (-39%). De meeste straatroven vonden vorig jaar plaats in de Binnenstad (6) en West (5).

Afbeelding 13: Aantal overvallen en straatroven

Bron: Politie (INP)

3.2.4 Geweld

Geweld is een breed begrip. We maken daarom onderscheid tussen enkele varianten van geweld: bedreiging, mishandeling en openlijk geweld.

Bedreiging

Het afgelopen jaar is het aantal bedreigingen afgenomen van 372 naar 290. Dit is een afname van 22 procent. In 2018 werden er gemiddeld 1,9 bedreigingen per 1.000 inwoners geregistreerd. Ongeveer tien procent van de registraties van bedreiging betreft stalking.

Het aandeel bedreigingen is relatief groot in de Binnenstad centrum, Binnenstad oost, het Zand, de Meerendonk, Hinthamerpoort zuid, Orthenpoort, Sprookjesbuurt, Willemspoort, de Moerputten en Ertveld. In deze buurten waren minimaal 5 bedreigingen per 1.000 inwoners.

Mishandeling

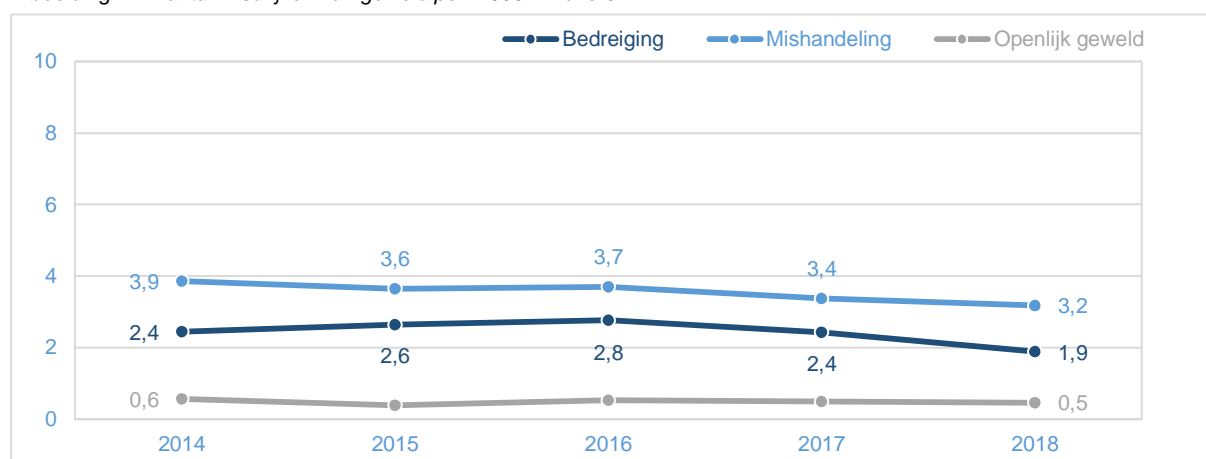
Het aantal geregistreerde mishandelingen daalde het afgelopen jaar van 516 naar 488. Dit is een afname van vijf procent. In 2018 werden er gemiddeld 3,2 mishandelingen per 1.000 inwoners geregistreerd. Het grootste deel van de misdrijven betreft 'eenvoudige' mishandeling. Bij 14 procent van de misdrijven gaat het om 'zware' mishandeling.

Het aandeel geregistreerde mishandelingen is het grootst in Binnenstad centrum en het Zand. In deze twee buurten vonden respectievelijk 22,7 en 13,6 mishandelingen per 1.000 inwoners plaats. Daarnaast waren er ook relatief veel mishandelingen in de buurten Grevelingen, Kruisstraat, Muziekinstrumentenbuurt en Willemspoort. Hier was het aandeel mishandelingen minimaal twee keer zo groot als gemiddeld in de gemeente.

Openlijk geweld

Het aantal geregistreerde openlijke geweldplegingen is ongeveer hetzelfde gebleven. In 2018 werden er 72 misdrijven geregistreerd; dit komt neer op 0,5 misdrijven per 1.000 inwoners. Het aantal openlijke geweldplegingen is relatief hoog in het centrum van 's-Hertogenbosch.

Afbeelding 14: Aantal misdrijven van geweld per 1.000 inwoners

Bron: Politie (INP)

Het aantal geweldsmisdrijven is het hoogst in de Binnenstad van 's-Hertogenbosch. Dit heeft te maken met de concentratie mensen, vooral op uitgaansavonden en evenementen, waarbij in veel gevallen alcohol en/of drugs in het spel is (zie H4).

3.2.5 Preventie en repressie

In deze paragraaf worden enkele preventieve en repressieve middelen beschreven, waarmee we woninginbraken en andere vormen van vermogenscriminaliteit willen voorkomen. Dit doen we samen met inwoners en andere veiligheidspartners. Er wordt bijvoorbeeld actief ingezet op burgerparticipatie onder de noemer 'Samen zien we meer'. Daarnaast werken we informatiegestuurd. Bijvoorbeeld door BOA's op basis van actuele politiecijfers preventief te laten surveilleren op hotspots.

Brandgangen en achterpaden

De gemeente, BrabantWonen en Zayaz krijgen regelmatig vragen over het vergroten van de veiligheid van brandgangen en achterpaden bij woningen. Bijvoorbeeld door het plaatsen van poorten of het aanbrengen van verlichting. De gemeente en corporaties denken met bewoners mee hoe zij de brandgang bij hun woning veiliger kunnen maken. Dit kan zijn het plaatsen van verlichting, spiegels, lage hekjes aan de buitenzijde, een hek in het midden van het achterpad of afsluiting van het achterpad door middel van poorten aan de buitenzijde. Dit gebeurt alleen bij voldoende draagvlak onder bewoners. In 2018 zijn er 2 initiatieven gerealiseerd.

Bossche Buurttent

De 'Bossche Buurttent' wordt wekelijks ingezet in buurten waar in de week ervoor is ingebroken. In de Buurttent ontvangen bewoners informatie en advies om inbraken te voorkomen. In 2018 werd de Buurttent 30 keer ingezet. Bezoekers van de Buurttent wordt gevraagd een korte enquête over de Buurttent in te vullen. In het algemeen beoordelen de respondenten de informatie die men in de Buurttent kreeg met het rapportcijfer 7,8. De informatie die men kreeg van de politie werd eveneens beoordeeld met een 7,8 en van de preventieadviseur met een 8,0.

Komend jaar wordt er onderzocht of de Bossche Buurttent breder kan worden ingezet dan alleen voor preventie woninginbraken.

Gratis preventieadvies

De kans op woninginbraak neemt af wanneer een woning voldoet aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW). Inwoners van de gemeente kunnen gratis preventieadvies en beveiligingstips krijgen. Een speciaal opgeleide preventieadviseur gaat bij de mensen thuis langs. Deze vertelt welke maatregelen mensen kunnen nemen om hun woning veiliger te maken. In 2018 hebben 336 huishoudens een bezoek gehad van de preventieadviseur.

Buurt Informatie Netwerk (BIN)

Het BIN is een netwerk van buurtgenoten die elkaar en de politie informeren over verdachte situaties. Het vergroot het veiligheidsgevoel en de betrokkenheid van de inwoners. En het helpt misdrijven te voorkomen. Het BIN wordt georganiseerd door een vrijwilligersnetwerk. BIN-leden ontvangen per e-mail informatie van politie en gemeente, bijvoorbeeld als er in hun buurt is ingebroken. Het BIN telt bijna 10.000 abonnees.

Begin 2019 is een geheel vernieuwde versie van het systeem online gegaan. In de eerste helft van 2019 wordt het BIN verder doorontwikkeld.

Buurtapps

Met een buurtapp(groep) kunnen bewoners makkelijk onderling communiceren over onveilige en ongewenste situaties in de wijk. Het succes van een buurtapp valt of staat met de betrokkenheid van bewoners. In de gemeente zijn enkele initiatieven van buurtapps. Bijna iedereen gebruikt WhatsApp, maar er zijn ook andere kant en klare buurtapps.

Burgernet

Burgernet vraagt de hulp van burgers bij spoedsituaties, zoals vermiste personen en inbraak. Of doorrijden na een aanrijding in de buurt. Deelnemers ontvangen een spraak-, sms- of appbericht met de vraag uit te kijken naar een persoon of voertuig. In 2018 telt Burgernet ruim 14.000 deelnemers in de gemeente 's-Hertogenbosch. Dit zijn er zo'n 600 meer dan in 2016. In 2018 zijn er 130 burgernetacties door de meldkamer van de politie uitgedaan. In 2019 willen de politie en de gemeente het gebruik van Burgernet intensiveren.

Buurtpreventieteams

In 's-Hertogenbosch zijn steeds meer buurtpreventieteams actief. Inwoners gaan samen de wijk in. Ze letten op onveilige situaties om te voorkomen dat onveiligheid of overlast ontstaat. Dat kan een team doen door extra op te letten. Bijvoorbeeld op openstaande ramen. Een buurtpreventieteam trekt samen op met politie en gemeente. Ze zorgen voor een veilige wijk waar het prettig wonen is. Dankzij de ervaringen van het buurtpreventieteam zijn de politie en buurtbewoners beter op de hoogte van de ontwikkelingen in een buurt. Momenteel telt de gemeente 11 buurtpreventieteams.

Top X aanpak

Top X is een persoonsgerichte aanpak op notoire High Impact Crime plegers (woninginbraak, straatroof, overvallen en geweld). Het uitgangspunt voor de Top X aanpak is een door de politie digitaal gegenereerde lijst met individuen. Deze lijst wordt twee maal per jaar door de politie opgemaakt. Per gemeente wordt bepaald welke individuen van de lijst het meest relevant zijn om te voorzien van een persoonsgebonden aanpak. De uitvoering van deze Top X aanpak is belegd in het Zorg- en Veiligheidshuis. De werkwijze van het Zorg- en Veiligheidshuis vormt hierbij de basis. In 2018 is er gekeken naar de effectiviteit van deze werkwijze en op grond van deze bevindingen wordt in 2019 de werkwijze herzien. In 2018 zijn er in totaal vijf personen aangepakt.

Bureau Nazorg Ex-gedetineerden

Bureau Nazorg Ex-gedetineerden helpt iedereen die uit detentie komt om het leven weer op de rit te krijgen. Veel mensen die in detentie komen, hebben problemen. Bureau Nazorg helpt om deze problemen aan te pakken. Op het gebied van werk, woonruimte, zorg, schulden en ID bewijs. Het is een laagdrempelige ingang voor antwoord op praktische vragen van (ex-)gedetineerden. Dit met het doel om recidive zoveel mogelijk te voorkomen. In 2018 zijn er 240 personen gedetineerd geraakt, waarvan 34 personen 2 keer of vaker. Het recidivepercentage komt daarmee uit op 15 procent. De toegenomen complexiteit van de doelgroep zorgt voor een toenemende belasting op de capaciteit.

Digitaal opkopersregister en digitaal opkopersloket

Heling wordt aangepakt middels het digitaal opkopersregister en het digitaal opkopersloket. Ondernemers die tweedehands goederen in- en verkopen moeten aan strenge eisen voldoen. Zo moeten zij alles wat ze inkopen controleren op diefstal en registreren in het Digitaal Opkoper Register (DOR). Het sanctioneringsbeleid geeft mogelijkheid om naast het strafrecht ook bestuursrechtelijk op te treden. Zo volgt niet alleen straf, maar ook maatregelen om de openbare orde te herstellen. Een sluiting zorgt er bijvoorbeeld voor dat criminelen gestolen spullen niet meer kunnen verkopen in dat pand. In 2018 hebben we een project opgestart om opkopers in de hele gemeente te bewegen om aan te melden voor het DOL en het DOR. Dit project loopt in 2019 door.

Donkere dagen offensief

In de wintermaanden slaan criminelen veelvuldig hun slag, vaak met een piek voor de feestdagen. Een donkere dagen offensief zet in deze periode extra maatregelen in tegen overvallen, straatroven, woning- en auto-inbraken. In 2018 hebben we hierop ingezet tijdens carnaval en de kerstperiode.

Veiligheidsontmoetingen in de wijk

Het Mobiel Media Lab is een speciale aangepaste politietruck als mobiele onderzoeksruimte. Bewoners kunnen in het Mobiel Media Lab meedoen aan onderzoek over veiligheidsbeleving in de wijk. We hebben de inzet van het Mobiel Media Lab verbreed en acht veiligheidsontmoetingen georganiseerd. Hierbij zijn ook de Bossche Buurttent, brandweer, het Rode Kruis en buurtbemiddeling aangesloten. Ook kan men er terecht voor tips over brand- en inbraakpreventie, of zich aanmelden voor het Buurt Informatie Netwerk, buurtpreventieteam of AED netwerk. De politie blijft het Mobiel Media Lab periodiek inzetten en doorontwikkelen. In 2019 zetten we de veiligheidsontmoetingen voort. We kiezen er nu voor om de inzet te koppelen aan bestaande evenementen of gebeurtenissen in wijken.

Fysieke inrichting, onderhoud en beheer

Bij (her)inrichting wordt het uitgangspunt 'Veilig Ontwerp' toegepast. Hiermee worden sociaal onveilige plekken aangepakt door bijvoorbeeld groenonderhoud en aanpassen verlichting. Dit is mede onderdeel van de wijkaanpakken.

3.3 Wijkgerichte aanpak

Voor wijken en buurten waar verschillende bedreigingen bij elkaar komen, voeren we een integrale, gebiedsgerichte aanpak. Veiligheid is daarbij één van de componenten, naast onder meer zorg en welzijn, openbare ruimte, inrichting/infrastructuur en economie. Vanuit het veiligheidsbeleid worden veiligheidsonderdelen ingebracht en uitgevoerd voor deze programmatische aanpak. Betreffende wijken worden geselecteerd op basis van de tweejaarlijkse wijk- en buurtmonitor.

Naast deze gebiedsgerichte intensivering voor twee à drie wijken zetten we in alle wijken en buurten van 's-Hertogenbosch 'op maat' op veiligheid en leefbaarheid in. Daartoe stellen we wijkfoto's op. Op basis daarvan bepalen we wat nodig is per wijk. Belangrijk vertrekpunt van de inzet in elke wijk is goede samenwerking tussen wijkprofessionals en tussen professionals en inwoners. We funderen deze samenwerking in vaste uitgangspunten en werkwijzen. En sluiten aan op de reeds bestaande 'Leefbaarheidsteams' in de wijken; in deze teams participeren onder meer de politie (wijkagenten), woningcorporaties en Stadstoezicht. Speciale aandacht hebben we hierbij voor de wisselwerking met de wijkteams en gebiedsteams (Wmo, Jeugdwet). We zorgen dat we als professionals met één mond praten en verstevigen zo onze betrouwbaarheid én effectiviteit.

Doelstelling 2022:

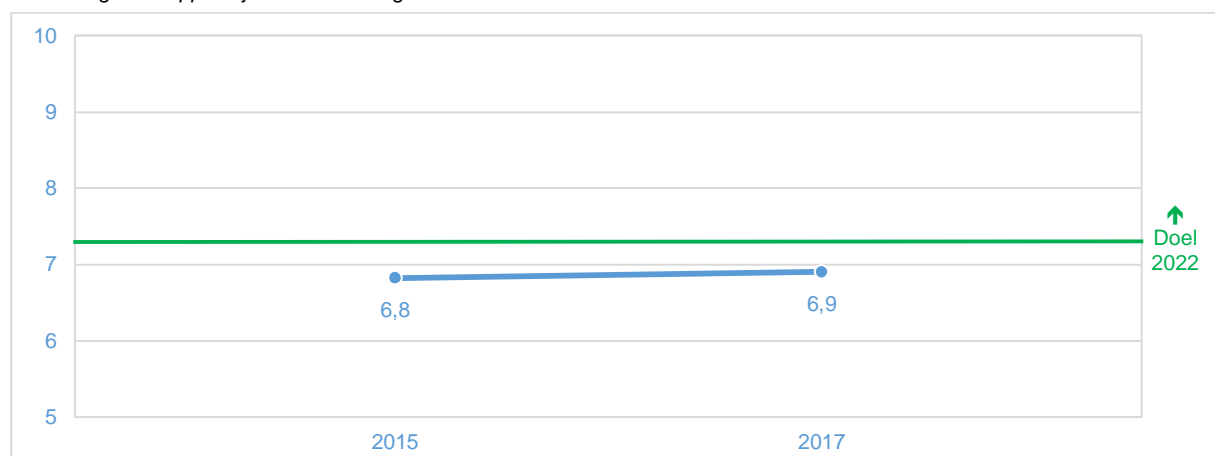
Door maatwerk, scherpte en integraliteit in onze aanpak voor alle wijken en buurten een tenminste aanvaardbaar en stabiel veiligheids- en leefbaarheidsniveau in stand houden en waar nodig bewerkstelligen. We werken hierbij vanuit een solide informatiepositie en zijn als gemeente zichtbaar, aanspreekbaar en betrouwbaar voor de burger.

Veiligheidsbeleving

X In 2022 is het gemeentelijke rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt (IVP/Begroting) minimaal een 7,3.

De respondenten uit de gemeente 's-Hertogenbosch beoordeelden in 2017 de veiligheid van hun woonbuurt met het gemiddelde rapportcijfer 6,9. In 2015 was dit nog een 6,8. Om aan de doelstelling te voldoen moet het rapportcijfer voor de veiligheid nog verder stijgen naar minimaal een 7,3 in 2022.

Afbeelding 15: Rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt

Bron: Leefbaarheid & Veiligheid 2017

X In 2022 hebben alle buurten een rapportcijfer van minimaal 6,0 voor de veiligheid in de buurt. (IVP)

We willen dat in 2022 alle buurten een rapportcijfer hebben van minimaal een 6,0 voor de veiligheid in de buurt. In 2017 voldeden drie buurten hier niet aan: de Reit (5,8), de Sprookjesbuurt (5,7) en de Muziekinstrumentenbuurt (5,7)¹³.

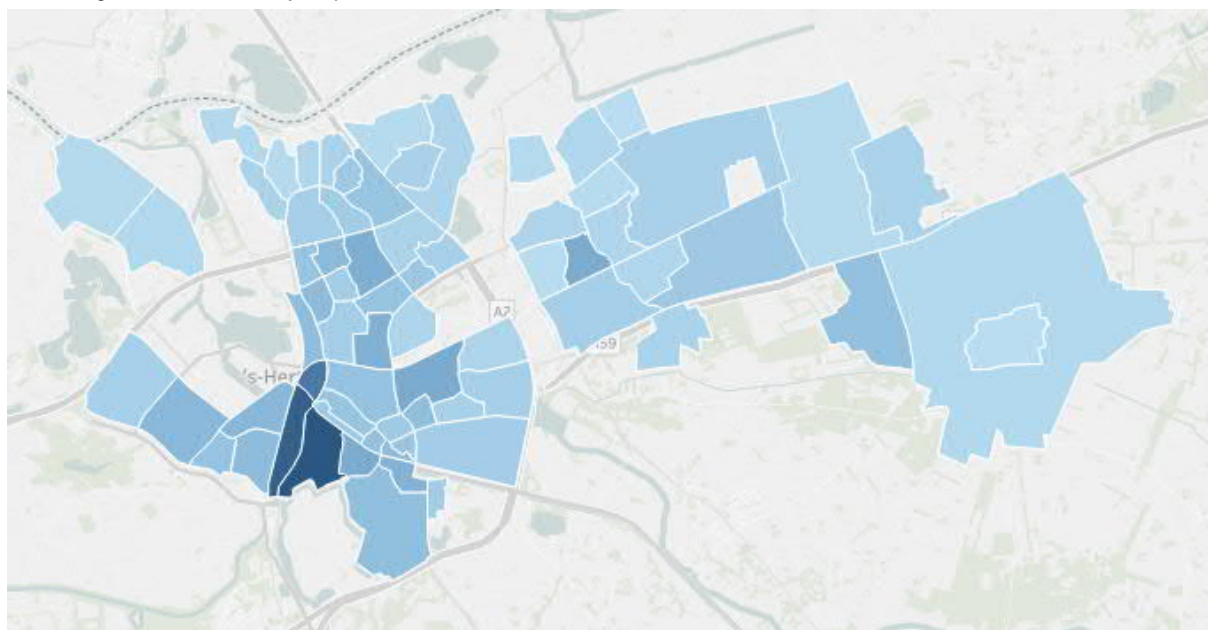
✓ In 2022 vindt maximaal negen procent van de inwoners dat er veel criminaliteit plaatsvindt in hun buurt (Begroting)

In 2017 vond twaalf procent van de respondenten dat er *veel* criminaliteit in hun buurt voorkomt. Het grootste deel (zestig procent) denkt dat er weinig criminaliteit plaatsvindt en elf procent dat er geen criminaliteit voorkomt. Om aan de ambitie uit de begroting te voldoen dienen deze cijfers te verbeteren; we willen dat in 2022 maximaal negen procent van de inwoners vindt dat er *veel* criminaliteit plaatsvindt in hun buurt¹⁴.

Misdrijven per buurt

In onderstaande kaart wordt weergegeven in welke buurten relatief veel misdrijven plaatsvinden. Hierbij gaat het om alle soorten misdrijven, uiteenlopend van vermogensdelicten tot vernielingen tot geweldsmisdrijven. Hoe donkerder een buurt kleurt, hoe meer misdrijven er verhoudingsgewijs plaatsvonden in 2018.

Afbeelding 16: Aandeel misdrijven per buurt¹⁵

Bron: Politie (INP)

¹³ De resultaten worden alleen gepresenteerd van buurten met minimaal 100 huishoudens en met minimaal 40 respondenten.

¹⁴ Deze vraag is in 2017 voor het eerst opgenomen in de vragenlijst Leefbaarheid & Veiligheid. Hierdoor is het niet mogelijk om aan de hand van de lokale vragenlijst een voorspelling richting de doelstelling te doen. Dezelfde vraag is echter ook opgenomen in de vragenlijst van de landelijke veiligheidsmonitor van het CBS. Hierin zijn ook de resultaten van alle grote gemeenten beschikbaar, waaronder 's-Hertogenbosch. Als we kijken naar de ontwikkeling van dit onderzoek, dan voldoet 's-Hertogenbosch in 2022 aan de doelstelling.

¹⁵ In de afbeelding worden buurten gepresenteerd met minimaal 500 inwoners.

Wijkfoto's

In 2019 start de gemeente met het opstellen van wijkfoto's. Door het voeren van gesprekken met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en professionals in wijken en dorpen willen we meer zicht krijgen in wat er speelt en om een zo groot mogelijk draagvlak te creëren. We maken daarvoor ook gebruik van beschikbare onderzoeken en -data.

Per wijk en dorp maken we in gezamenlijkheid een gebiedsfoto om meer gedetailleerd in beeld te brengen wat er speelt. Vervolgens worden op basis daarvan veiligheidsagenda's per wijk en dorp opgesteld.

4. Veilig uitgaan en veilige evenementen

Als gemeente hebben we een krachtig uitgaans- en evenementenprofiel. Dit betreft zonder twijfel een belangrijke kwaliteit van onze gemeente. In het veiligheidsbeleid ligt de focus op het bewaken en waar nodig verbeteren van de veiligheidscondities rond uitgaan en evenementen. Zodat we als gemeente en samenleving optimaal en duurzaam kunnen blijven profiteren van deze cruciale economische pijler. Het gaat hierbij zowel om sociale als fysieke veiligheid. Sociale veiligheidsitems zijn onder meer overlast, geweld en straatroof. Maar ook alcohol- en drugsgebruik en de gevolgen daarvan. En het risico van verweving van onder- en bovenwereld. Bij fysieke veiligheid gaat het met name om de risico's inherent aan drukte op straat/grote menigten ('crowd management'), brandveiligheid en verkeersveiligheid.

Doelstelling 2022:

Een zodanige combinatie van procedures en veiligheidschecks en –instrumenten enerzijds en samenwerking met én initiatief van ondernemers anderzijds dat de veiligheid rond uitgaan en evenementen duurzaam beheersbaar zijn. We zorgen ervoor dat veiligheid op het eerste plan blijft staan bij keuzes over uitgaan en evenementen.

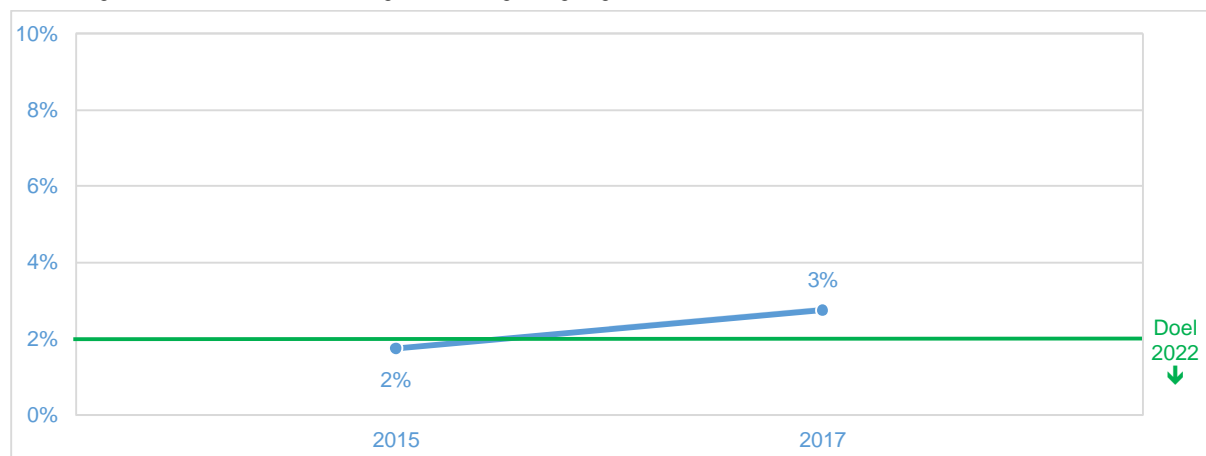
4.1 Veilig uitgaan

In 2022 voelt maximaal twee procent van de inwoners zich vaak onveilig rondom uitgaansgelegenheden. (IVP/Begroting)

Het aandeel respondenten dat zich vaak onveilig voelt rondom uitgaansgelegenheden is tussen 2015 en 2017 licht toegenomen. In 2017 voelde drie procent van de respondenten zich vaak onveilig rondom uitgaansgelegenheden. Om aan de doelstelling te voldoen dient dit percentage af te nemen naar maximaal twee procent.

Afbeelding 17: % voelt zich vaak onveilig rondom uitgaansgelegenheden

Bron: Leefbaarheid & Veiligheid 2017

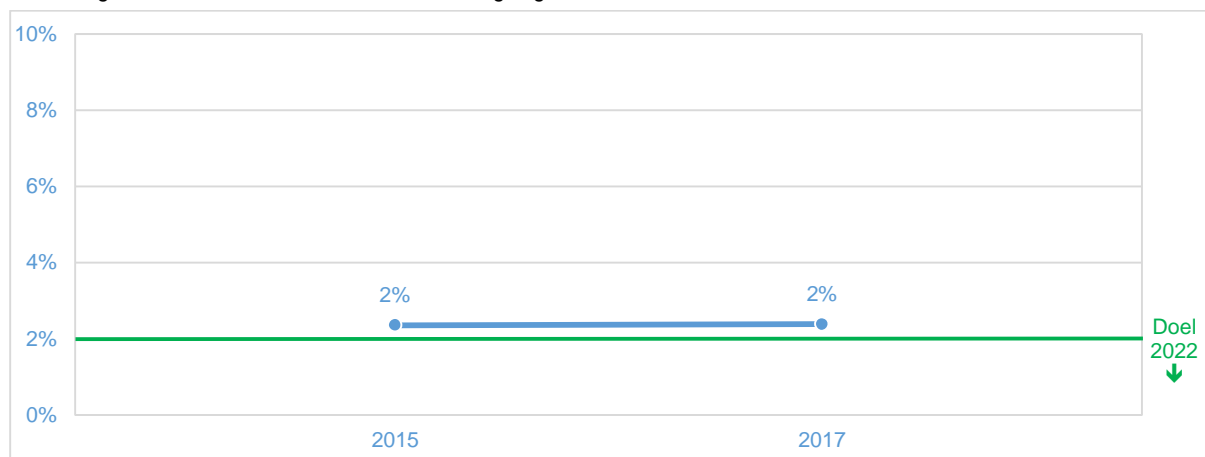
Overlast door horecagelegenheden

✓ In 2022 ervaart maximaal twee procent van de inwoners vaak overlast door horecagelegenheden in de buurt. (IVP/Begroting)

In 2017 gaf twee procent van de respondenten aan dat zij vaak overlast ervaren door horecagelegenheden in hun buurt. Dit is hetzelfde als in 2015. Hiermee wordt momenteel voldaan aan de IVP-doelstelling.

In enkele buurten ervaren relatief veel respondenten vaak overlast van horecagelegenheden. In Binnenstad centrum is dit aandeel het hoogst. Maar bijvoorbeeld ook in de Hofstad, de Gestelse buurt, de Bossche Pad, Graafsebuurt zuid, Boschveld en Paleiskwartier ervaren relatief veel respondenten overlast. In deze buurten gaf (ruim) een op de tien respondenten aan dat overlast van horecagelegenheden vaak voorkomt in hun buurt.

Afbeelding 18: % ervaart vaak overlast door horecagelegenheden in de buurt

Bron: Leefbaarheid & Veiligheid 2017

Uitgaansgeweld

Onder uitgaansgeweld verstaan we bedreigingen, mishandelingen en openlijke geweldplegingen die plaatsvinden tijdens de uitgaansuren (donderdag-, vrijdag- en zaterdagavond/-nacht tussen 21.00 en 7.00 uur). De meeste geweldsmisdrijven vinden plaats in de Binnenstad; in 2018 waren er 148 geweldsmisdrijven geregistreerd tijdens het uitgaan. Dit is bijna de helft van alle geweldsmisdrijven die in de Binnenstad plaatsvonden. Van invloed is de concentratie mensen tijdens het uitgaan waarbij in veel gevallen alcohol en/of drugs in het spel is.

In 2018 vonden de meeste geweldsmisdrijven plaats in Binnenstad centrum. Hier vonden 124 geweldsmisdrijven plaats op de uitgaansavonden. In 2017 waren dit er nog 146. Andere buurten waar geweldsmisdrijven plaatsvonden tijdens het uitgaan zijn het Zand en Binnenstad oost. In het Zand steeg het aantal geweldsmisdrijven tussen 2017 en 2018 van 10 naar 21. Daarentegen daalde het geweld in Binnenstad oost van 20 naar 1.

In de Karrenstraat, Parade, Torenstraat en Visstraat vonden de meeste geweldsmisdrijven plaats. In deze straten werden in 2018 minimaal 10 geweldsmisdrijven geregistreerd. Van de geweldsmisdrijven in het Zand vonden 8 geweldsmisdrijven plaats rond het station en 4 op de Tramkade.

Bij de geweldsmisdrijven gaat het voor een groot deel om 'eenvoudige mishandeling' (60%). Daarnaast gaat het ook om 'openlijke geweldpleging' (16%), 'zwere mishandeling' (12%) en 'bedreiging' (12%).

Volgens de politie worden per weekend gemiddeld 6,3 personen als verdachte aangemerkt tijdens de uitgaansuren. Hierbij worden gemiddeld 3,4 personen aangehouden. Bij de meeste verdachten en aanhoudingen gaat het om vechten op straat en mishandeling.

Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan

De Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU) helpt de gemeente, politie en horecaondernemers samen de veiligheid in het uitgaansgebied te verbeteren. Een uitgaansgebied met aandacht voor veiligheid komt de werkomgeving van het horecapersoneel en de politie ten goede. In 2018 is het veilig uitgaan geëvalueerd¹⁶.

De maatregelenmatrix KVU is een meerjarig, dynamisch stramien voor publiek-private inzet op veilig uitgaan. Accenten liggen onder meer op de toepassing van ZSM (Zo snel mogelijk-snelrecht), het lokaalverbod, gebiedsontzegging en collectieve horeca-ontzegging. De maatregelenmatrix wordt voortgezet en actueel gehouden. In 2019 wordt onder meer verkend wat de mogelijkheden zijn van een gebiedsontzegging zonder waarschuwing en de mogelijkheid van wijziging van de APV in verband met de verplichte aanwezigheid van portiers tijdens volksfeesten met ruimere sluitingstijden.

Cameratoezicht

Eind 2017 zijn er camera's geplaatst in de Binnenstad. De camera's in de omgeving van het station zijn gedeeltelijk vernieuwd. Samen met de bestaande camera's in Boschveld en het tunneltje in de Maaspoort worden de beelden uitgekeken in de eigen cameratoezichtruimte (CTR) van de gemeente. Cameratoezicht kan worden gebruikt voor / worden ingezet bij evenementen (crowd management), handhaving openbare orde (bijvoorbeeld betogingen), horeca/uitgaansgebieden (incl. looproutes), opsporing strafbare feiten, etc.

Motorclubs

De gemeente 's-Hertogenbosch weert als eerste gemeente in Nederland motorclubs uit de horeca. In januari 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel om bijeenkomsten van clubs als No Surrender en Satudarah in de lokale horeca te verbieden. De gemeente heeft op dit moment weinig problemen met zogeheten Outlaw Motorcycle Gangs (OMG). Maar omdat clubhuizen regelmatig worden gesloten, is de gemeente bang dat de clubs op zoek gaan naar alternatieven. De maatregel moet voorkomen dat de horeca gebruikt wordt als verzamelplek.

De gemeente werkt op dit moment samen met de horeca, politie en het CCV aan een barrièremodel OMG. Gezamenlijk worden de voor 's-Hertogenbosch meest kansrijke barrières ingezet om de inbedding van OMG's te voorkomen.

¹⁶ Bron: Monitor veilig uitgaan 2018, afdeling Onderzoek & Statistiek 's-Hertogenbosch (september 2018).

Horecakwaliteitskring

De Horecakwaliteitskring is een permanent overlegplatform van gemeente, politie, KHN afdelingen 's-Hertogenbosch en Rosmalen en bewonersverenigingen BLB en Rosmalen. Binnen de Horecakwaliteitskring is een subgroep die zich richt op het toezicht en de aanpak van overlast en geweld in de horeca / tijdens het uitgaan. De subgroep komt in ieder geval samen rondom carnaval, maar ook themagericht zoals op alcohol- en drugsgerelateerd uitgaansgeweld. Vanuit evenement wordt bekeken of er aanvullende maatregelen nodig zijn met problematiek als overlast, geweld en drugsgebruik. Politie en gemeente stemmen samen af hoe ze dit onderwerp het beste kunnen aanpakken.

4.2 Veilige evenementen

Bij grootschalige evenementen worden aan de organisatie van evenementen eisen gesteld om de veiligheid van personen en goederen te garanderen. Deze eisen betreffen onder andere het creëren van vluchtwegen, het reguleren van bezoekersstromen, de bereikbaarheid voor hulpdiensten en de aanwezigheid van EHBO en beveiliging. Ervaringen in Nederland, maar ook in het buitenland, hebben de aandacht voor crowd management in 's-Hertogenbosch en in andere gemeenten sterk doen toenemen.

De gemeente besteedt extra aandacht aan crowd management bij evenementen als Koningsdag en Bevrijdingsdag. Ook worden extra maatregelen getroffen bij de intocht en optocht van carnaval. Crowd management vormt een vast punt van bespreking in de evenementencommissie, waar alle grote evenementen worden besproken. Er zijn vaste draaiboeken voor grote evenementen als carnaval, Koningsdag, 11/11 en oud op nieuw. Voor locaties waar regelmatig evenementen plaatsvinden is een profiel gemaakt. Aan de hand van dit profiel kunnen organisatoren op voorhand weten wat op deze locatie al dan niet mogelijk is. Ook voor omwonenden en andere belanghebbenden is het duidelijker wat er op een bepaalde locatie mag en wat er niet mag.

We zien in de afgelopen jaren een toename van het aantal evenementen in de stad, en met name in de Binnenstad. Deze ontwikkelingen worden goed in de gaten gehouden om het evenwicht tussen de verschillende belangen te waarborgen.

In 2019 gaat de gemeente zich oriënteren op aanpak/koersbepaling op drugsgebruik bij grote (dance)evenementen en het verminderen van alcoholgebruik door jeugd bij grote evenementen zoals 11/11 en carnaval.

5. Problematische jeugd en jeugdgroepen

Jeugd is enerzijds oorzaak, 'dader' van onveiligheid, anderzijds slachtoffer. Deze ambivalentie is onontkoombaar en het noodzakelijke kompas van onze aanpak. Aan de 'daderkant' zien we overlast en criminaliteit, soms geconcentreerd op specifieke locaties. Groepen kunnen daadwerkelijk intimiderend richting omgeving en professionals zijn. Sommige jongeren 'groeien door', komen in aanraking met criminele groepen. Aan de 'slachtofferkant' zien we kwetsbaarheid door problematische omstandigheden op school en thuis, mogelijk GGZ-componenten, alcohol- en drugsvraagstukken. Ook sexting en loverboyproblematiek kunnen een rol spelen. Essentie: er is altijd een integrale, groeps- én persoonsgerichte aanpak nodig met zowel preventieve als repressieve componenten, strafrechtelijke én zorgcomponenten. Een aanpak die zich richt op het individu in de groep maar ook op het individu thuis, op school en werk, bij sport en bij het uitgaan. We hebben deze aanpak deels 'staan' maar zijn er nog niet.

Doelstelling 2022:

Via integrale sets van maatregelen, met zorg- en veiligheidscomponenten en zowel persoons- als groepsgericht, in samenwerking met partners en in wisselwerking met ander gemeentelijk beleid, zodanig investeren in problematische jeugd dat ongewenst gedrag 'duurzaam' vermindert en de focus meer komt te liggen op perspectief en inclusie.

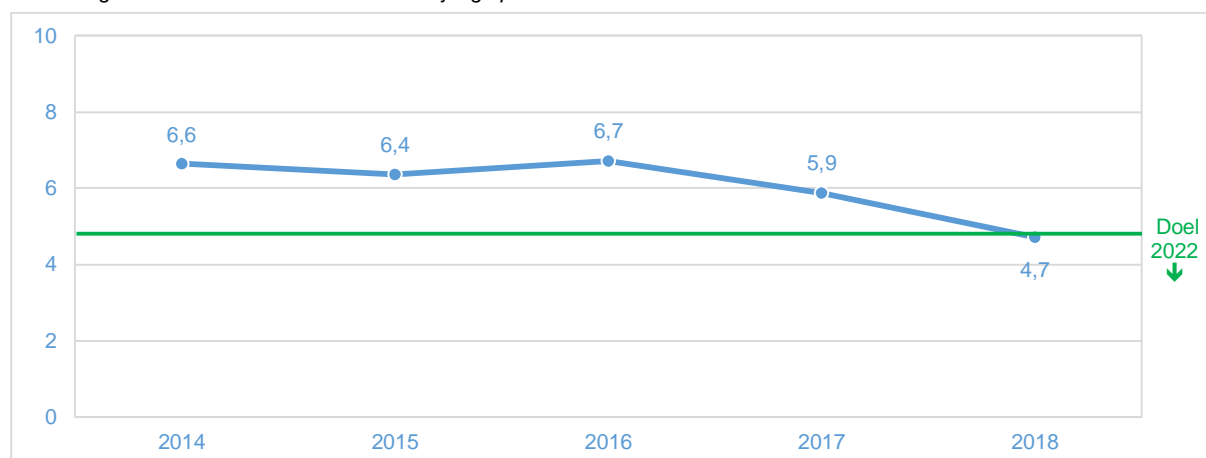
5.1 Jongerenoverlast

✓ In 2022 zijn er max. 4,8 incidenten van overlast jeugd per 1.000 inwoners. (IVP/Begroting)

Het afgelopen jaar is het aantal incidenten van jongerenoverlast met 19 procent afgenomen, van 899 naar 726 incidenten. Gemiddeld waren er 4,7 incidenten van jongerenoverlast in 2018. Hiermee wordt momenteel voldaan aan de doelstelling.

Op verschillende plekken in de gemeente is de jongerenoverlast hoger dan gemiddeld. Bijvoorbeeld in de buurten Rosmalen centrum, de Buitenpepers, de Slagen, de Rompert, de Sprookjesbuurt, de Edelstenenbuurt en Boschveld. In deze buurten werden in 2018 meer dan 10 incidenten van jongerenoverlast per 1.000 inwoners geregistreerd.

Afbeelding 19: Aantal incidenten van overlast jeugd per 1.000 inwoners

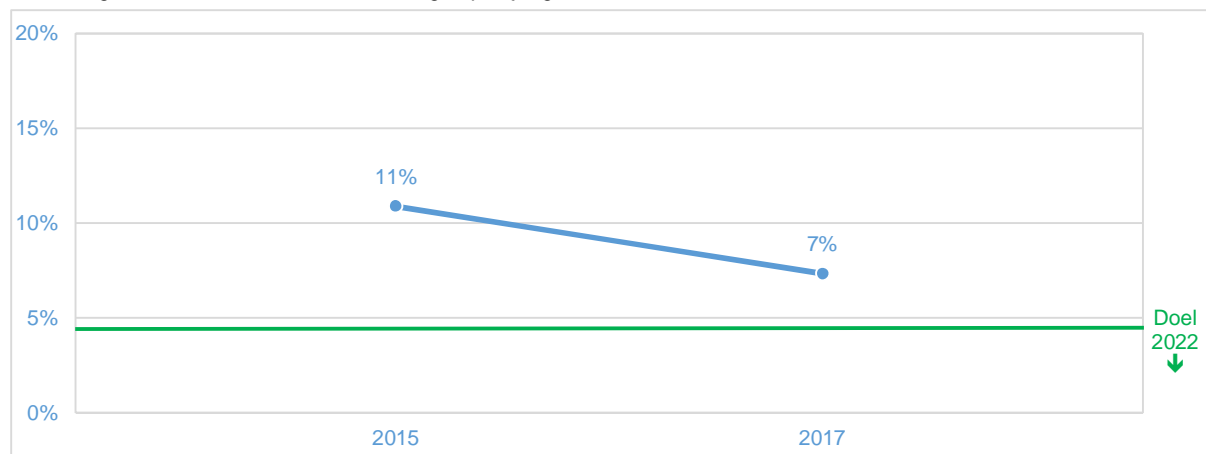

Bron: Politie (INP)

✓ In 2022 ervaart maximaal 4,5 procent vaak overlast van groepen jongeren in de buurt. (IVP/Begroting)

In 2017 vond zeven procent van de respondenten dat overlast door groepen jongeren vaak voorkomt in hun buurt. In 2015 was dit nog elf procent. Om aan de doelstelling te voldoen willen we dat in 2022 maximaal 4,5 procent van de inwoners vaak overlast ervaart van groepen jongeren in hun buurt. Als de ontwikkeling van tussen 2015 en 2017 zich op een zelfde manier doorzet, dan wordt in 2022 aan de doelstelling voldaan.

Afbeelding 20: % ervaart vaak overlast door groepen jongeren in de buurt

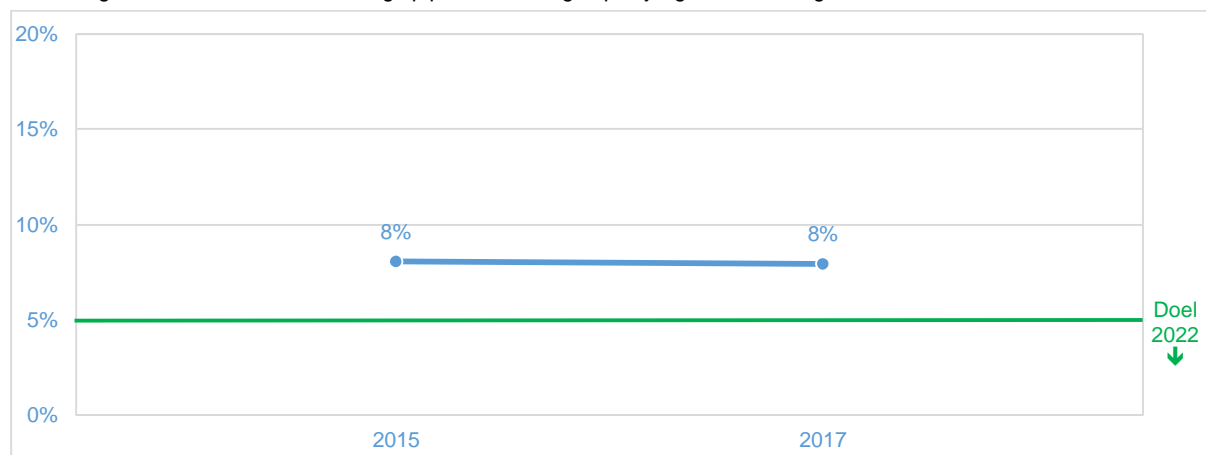

Bron: Leefbaarheid & Veiligheid 2017

✗ In 2022 voelt maximaal vijf procent van de inwoners zich vaak onveilig op plekken waar groepen jongeren rondhangen. (Begroting)

In 2017 voelde acht procent van de respondenten zich vaak onveilig op plekken waar groepen jongeren rondhangen. Dit is hetzelfde als in 2015. Om aan de doelstelling te voldoen willen we dat in 2022 maximaal vijf procent van de inwoners zich vaak onveilig voelt op plekken waar groepen jongeren rondhangen.

Afbeelding 21: % voelt zich vaak onveilig op plekken waar groepen jongeren rondhangen

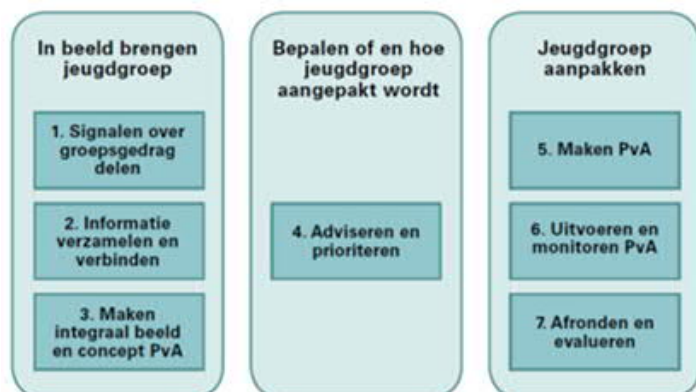

Bron: Leefbaarheid & Veiligheid 2017

5.2 Aanpak

De integrale aanpak van jeugdoverlast en –criminaliteit wordt doorontwikkeld op basis van het landelijke 7-stappenmodel. In 2019 wordt een beknopt overkoepelend regieplan opgesteld. Hierin liggen onder andere accenten op de balans ‘zorg, veiligheid en participatie’, aanhaking sociale wijkteams in verband met persoonsgerichte aanpak/individuele problematiek en het betrekken van maatschappelijke partners en in het bijzonder ouders.

Afbeelding 22: 7 stappenmodel aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag

Straatcoaches

Sinds 2010 zet de gemeente straatcoaches in. De straatcoach houdt toezicht en is speciaal bedoeld om jongeren aan te spreken op hun (ontoelaatbare) gedrag. Straatcoaches hebben geen speciale bevoegdheden, maar opereren op basis van hun uitstraling, natuurlijk gezag en sociale vaardigheden. De straatcoaches kennen de jongerencultuur, spreken straattaal en durven (groepen) jongeren die zich intimiderend gedragen aan te spreken en aan te pakken. Ze werken in koppels en werken ook in de avonduren. De straatcoaches worden informatiegestuurd ingezet in de hele gemeente.

PowerUp073

PowerUp073 is een netwerkorganisatie die Bossche jongeren uitdaagt om het beste uit zichzelf te halen. Vier jongerenwijkteams met jongerenwerkers, sportwerkers en JPP jeugdpreventiewerkers (Juvans) zetten zich in voor talentontwikkeling, jongerenparticipatie en individuele begeleiding in de gebieden Noord, Zuid-Oost, West en Rosmalen-Nuland-Vinkel. PowerUp073 focust zich niet alleen op jongeren, maar ook op het versterken van de kracht van de ouders en de sociale omgeving. De focus van PowerUp073 ligt op het stimuleren en activeren van de jeugd en signaleren en doorgeleiden van overlastsituaties en individuele problematiek (naar sociale teams).

Stedelijk Hotspot Overleg

In januari 2018 is het Stedelijk Hotspot Overleg ingesteld. Aan het overleg nemen deel: teamleiding PowerUp073, politie, straatcoaches en wordt voorgezeten door de beleidsverantwoordelijke vanuit OOV. In dit overleg wordt zicht gehouden op alle plekken in de gemeente waar jeugd(groepen) zich manifesteren en wordt bepaald hoe daarop wordt geïntervenieerd, bijvoorbeeld het aanvragen van een groepsscan en de regievoering op aanpakken.

Integrale aanpak jongeren in de Hambaken en West

Uit de wijken West en Hambaken komen signalen dat er op steeds jongere leeftijd sprake is van beïnvloeding door oudere jeugd en dat jongeren steeds vroeger in hun leven in aanraking komen met criminaliteit, verslaving en overlast. Dit heeft effect op het ontwikkelperspectief van jongeren. Daarnaast is er een hoger aantal schoolverlaters, een zwaardere druk op specialistische jeugdhulp in met name Hambaken en een groeiend aantal jongeren dat zich in verenigingsverband bezig houdt met criminaliteit in met name West.

Er wordt om die reden ingezet op een integrale aanpak om het ontwikkelperspectief van jongeren in deze wijken te vergroten en op het voorkomen dat jongeren de overstap maken naar criminaliteit. Er wordt meer preventief ingezet. In beide wijken gaan uitvoeringsprofessionals op basis van een integrale aanpak als sterke alliantie samenwerken. De actoren en activiteiten binnen de alliantie van de Hambaken verschillen van de actoren en activiteiten binnen de alliantie van West. Specifieke problemen krijgen hierdoor een specifieke aanpak met partners uit de eigen wijk.

De focus ligt bij het verstevigen van de samenwerking tussen uitvoeringsprofessionals in de wijk en het plegen van interventies in de verschillende leefgebieden waarin de jongere zich beweegt. Er wordt stevig ingezet op het creëren van een vertrouwensband tussen het gezin, de jongere en de uitvoeringsprofessionals in de wijk. Dit door outreachend te werken en zo preventief mogelijk jongeren te activeren en motiveren in hun eigen ontwikkeling.

Om deze situatie te bereiken is naast de inzet van het PowerUp073 team Noord ook de inzet van expertise van Hambaken Gym, leerplicht, wijkagent, medewerkers van het SWT en wijkwerkers uit het buurtteam van belang. De verwachting is dat deze preventieve inzet (op termijn) van invloed is op het verminderen van specialistische jeugdhulp in de Hambaken en op het voorkomen van afglijding naar criminaliteit en repressieve trajecten. De aanpak in West is met name gericht op het voortzetten van de aanpak op criminele jeugdgroepen, het voorkomen dat broertjes, zusjes en vrienden aanhaken en op het ombuigen van de straatcultuur.

Voor de aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag op de Churchilllaan wordt het 7 stappenmodel gevolgd. De integrale aanpak is gericht op het terugdringen van recidive. De regie op de aanpak van de jeugdgroep ligt bij OOV. Het OM voert regie op de strafrechtketen en de politie op opsporing. Het OM zet in op betekenisvolle afdoening. De gemeente zet in op het gehele systeem: voorkomen van recidive, versterken van de positie van ouders en oog hebben voor broertjes en zusjes; dat betekent dat op de dag van de aanhouding de gemeente (OOV en SWT) de ouders bezoekt. De lijnen zijn kort, trajectplannen worden gezamenlijk opgesteld, waar mogelijk met behulp van de jongere zelf en/of hun ouders. Verder wordt er een programma ontwikkeld voor 'meelopers', en wordt er een aanpak op straatcultuur ingezet.

6. Ondermijning

Fenomenen als drugsproductie en –handel, fraude en witwassen, mensenhandel, cybercrime, gaan óók aan 's-Hertogenbosch niet voorbij. De precieze aard en omvang zijn, zoals gebruikelijk bij deze fenomenen, niet goed vast te stellen. Er zijn fijnmazige, diffuse verbindingen met de lokale samenleving en economie. Georganiseerde criminaliteit werkt *ondermijnend* als de werking van overheidsinstrumenten erdoor aangetast wordt, de integriteit en veiligheid van publieke taken onder druk staan en de democratische rechtsorde in het geding is. We hebben in afgelopen jaren al belangrijke stappen gezet om de ondermijnende criminaliteit aan te pakken, de speelruimte te ontnemen. Vervolgstappen zijn echter nodig. We kunnen de activiteiten en invloed van criminele netwerken nog effectiever ontregelen. We blijven werken volgens de systematiek van de Taskforce Brabant-Zeeland.

Doelstelling 2022:

Via consequente inzet van de bestuurlijke instrumenten, in samenwerking met onze partners de speelruimte en invloed van criminele netwerken/fenomenen verder verkleinen. We zijn bestuurlijk weerbaar en ondersteunen maatschappelijke weerbaarheid. Gezamenlijk werpen we een dam op tegen de criminele industrie.

N.B. Goede kwantitatieve indicatoren voor het meten van de effecten van onze aanpak ontbreken bij dit thema. We evalueren onze resultaten vooral kwalitatief, aan de hand van onder meer de ondermijningsbeelden van het RIEC.

Ondermijning

In 2019 wordt ondermijning verder aangepakt door de 'Lokale Stuurtafel Ondermijning' (gemeente, politie, OM en belastingdienst). De verschillende partners bereiden op ambtelijk niveau samen met het RIEC dossiers voor. Aan de hand van de voorbereide dossiers wordt de prioriteit binnen de Lokale Stuurgroep Ondermijning (LSO) bepaald. Momenteel zijn er 11 casussen in behandeling, waarvan er enkele op het punt staan om afgerond te worden. Iedere casus heeft een projectleider die, samen met de basisteam programmaleider, sturing geeft aan de casus. De Lokale Stuurtafel fungeert als bestuurlijk opdrachtgever. Het ambtelijk ondermijningsteam vergadert eens per twee weken.

Daarnaast werken we, omwille van de versterking van onze informatiepositie, in dit jaar aan de oprichting van een lokaal overleg. Dit is een interne procedure waarmee gemeentelijke informatie door verschillende afdelingen wordt gedeeld en verzameld in het kader van de aanpak van ondermijning. Een veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) versterkt de informatiepositie. Het VIK is in 2018 getest en wordt in 2019 in gebruik genomen.

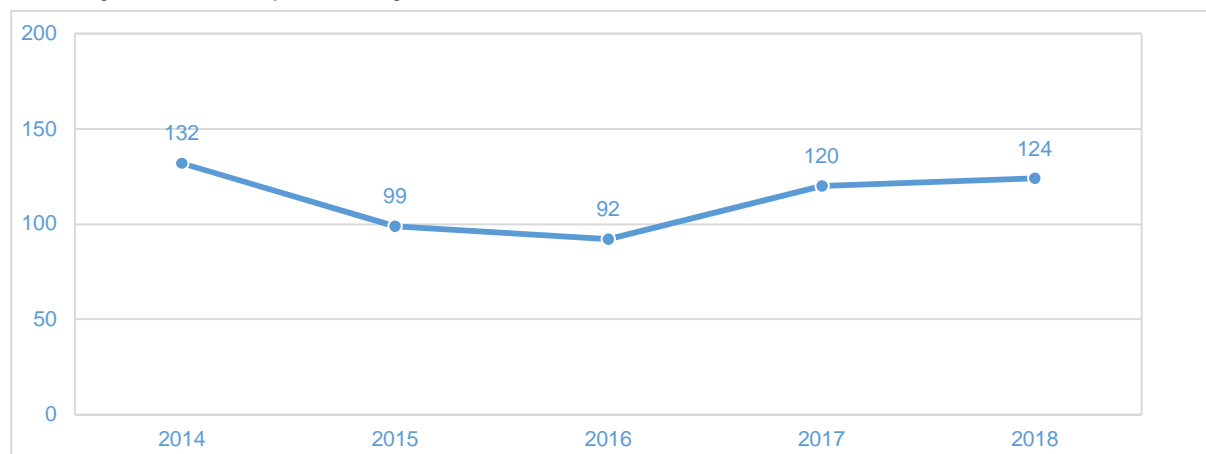
In 2018 hebben we gewerkt aan een voorstel voor de invoering van een vergunningplicht voor gebouwen, gebieden en bedrijfsmatige activiteiten. In het voorjaar van 2019 wordt dit voorstel voorgelegd aan de raad. Naar aanleiding van het civiele verbod van de OMG, Bandidos, broederschap Catavarius en Satudarah is in 2018 een handelingsperspectief opgesteld, waarmee het civiele verbod op specifieke motorclubs kan worden gehandhaafd. Verder wordt nog gewerkt aan een handelingsperspectief voor de horeca, medio 2019 zal dit haar beslag krijgen.

Drugsbezit en -handel

Er zijn het afgelopen jaar ongeveer evenveel misdrijven van drugsbezit/-handel geregistreerd als in 2017. In 2018 ging het om 124 misdrijven. Het grootste deel gaat om het bezit van soft- of harddrugs (84). In mindere mate is er sprake van handel in drugs (24) en vervaardigen van drugs (26).

Doorgaans worden er relatief veel misdrijven van bezit harddrugs geregistreerd tijdens Masters of Hardcore. Maar afgelopen jaar zijn tijdens dit evenement minder misdrijven geregistreerd. Masters of Hardcore vindt plaats in de Brabanthallen in het Veemarktkwartier. In deze buurt werden maart 2017 36 misdrijven van drugsbezit geregistreerd, dit is afgenomen naar 9 misdrijven in maart 2018.

Afbeelding 23: Aantal misdrijven van drugsbezit/-handel

Bron: Politie (INP)

De gemeente past het Damocles-beleid toe. Volgens artikel 13b van de Opiumwet heeft de burgemeester voor de handhaving van de handel in drugs in panden de mogelijkheid bestuursdwang toe te passen. In de praktijk is dit feitelijk sluiting van een pand. Het gaat in dit geval om het aantreffen van verdovende middelen uit Lijst 1 en 2 Opiumwet. Het doel hiervan is om drugshandel en -productie te stoppen en de openbare orde te herstellen. In 2018 zijn 9 woningen en 4 bedrijfspanden gesloten wegens de vondst van hennep. Verder werd in 9 woningen harddrugs aangetroffen en die overeenkomstig het beleid zijn gesloten. Drie bedrijfspanden zijn gesloten wegens de vondst van harddrugs. Door het OM en de politie zijn controles uitgevoerd rond enkele adressen waar growshops werden vermoed. Er zijn geen actieve growshops geconstateerd omdat dit overeenkomstig wettelijke bepalingen niet is toegestaan.

Het 13b Opiumbeleid is aangepast. De aanpassing houdt in dat waarschuwingen in principe uitblijven en dat direct wordt overgegaan op sluiting van de woning.

Bibob

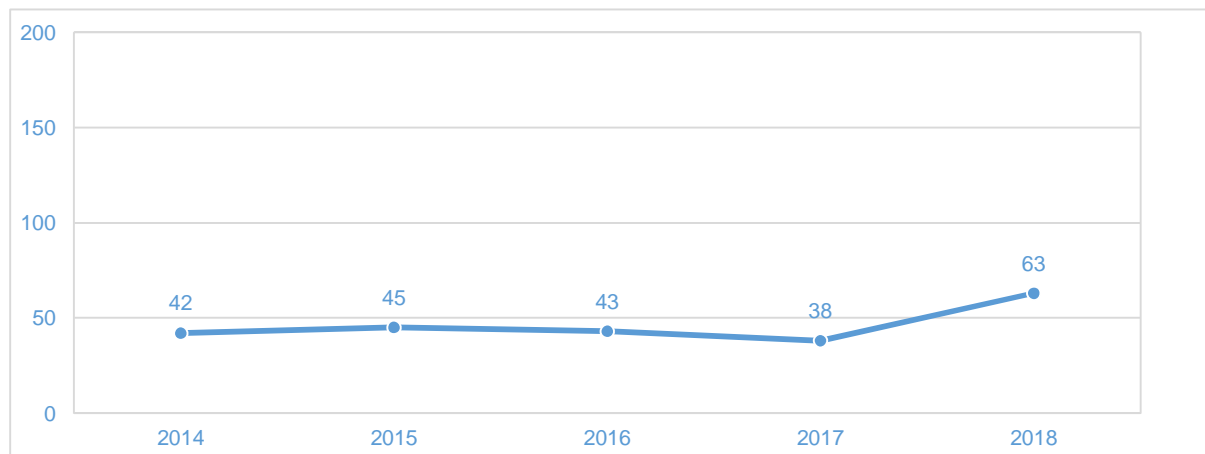
De Wet Bibob is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument. Als er een ernstig gevaar dreigt dat bijvoorbeeld een vergunning wordt misbruikt, kan het bevoegde bestuursorgaan de aanvraag weigeren of de afgegeven vergunning intrekken. Zo wordt voorkomen dat de overheid criminele activiteiten faciliteert en wordt bovendien de concurrentiepositie van bonafide ondernemers beschermd. Om de mate van gevaar te bepalen, kan het bestuursorgaan een advies aanvragen bij het Bureau Bibob. In 2018 zijn er gemeentelijk 86 Bibob-toetsen uitgevoerd. In 2017 waren dit er 93 en in 2016 36.

In januari 2019 is het gehele bibobbeleid herzien op het gebied van alle vergunningen voor onder andere bouwen, milieu, horeca, prostitutie en evenementen. Ook is beleid ontwikkeld op het gebied van vastgoed en aanbestedingen. Het bibobbeleid rondom subsidies zal in het tweede kwartaal van 2019 worden vastgesteld.

Wapenbezit/-handel

In 2018 registreerde de politie 63 misdrijven van wapenbezit of -handel. Dit is 66 procent meer dan een jaar eerder. Alle misdrijven betreffen het bezit van wapens. Een derde van de registraties betreft het bezit van vuurwapens en twee derde het bezit van overige wapens. Er zijn geen voorvallen bekend van wapenhandel.

Afbeelding 24: Aantal misdrijven van wapenbezit/-handel

Bron: Politie (INP)

Fraude/witwassen

Door de politie worden 3 vormen van fraude geregistreerd: horizontale fraude, verticale fraude en overige fraude. Horizontale fraude is fraude gericht tegen burgers, bedrijven en financiële instellingen. Bij verticale fraude is de overheid slachtoffer.

In 2018 waren er 5 misdrijven van 'verticale fraude' en 584 misdrijven van 'horizontale fraude'. Dit is vergelijkbaar met 2017. Ruim de helft van de misdrijven van horizontale fraude betreft fraude met online handel. Verder is er voornamelijk sprake van 'overige horizontale fraude' (29%), identiteitsfraude (7%) en fraude met betaalproducten (7%).

Het aantal misdrijven van overige fraude steeg het afgelopen jaar van 14 naar 26. Hierbij gaat het voornamelijk om misdrijven waarbij vals geld is uitgegeven.

Tabel 1: Aantal misdrijven van fraude in de gemeente 's-Hertogenbosch

	2016	2017	2018
Horizontale fraude	625	590	584
Verticale fraude	5	3	5
Overige fraude	16	14	26

Bron: Politie (INP)

7. Overige strategische thema's

Naast de prioriteiten hebben we zeven overige strategische veiligheidsthema's benoemd. Op deze thema's willen we consolideren ofwel het veiligheidsniveau vasthouden en de lopende aanpak voortzetten.

7.1 Veilig winkelgebied, veilige bedrijventerreinen

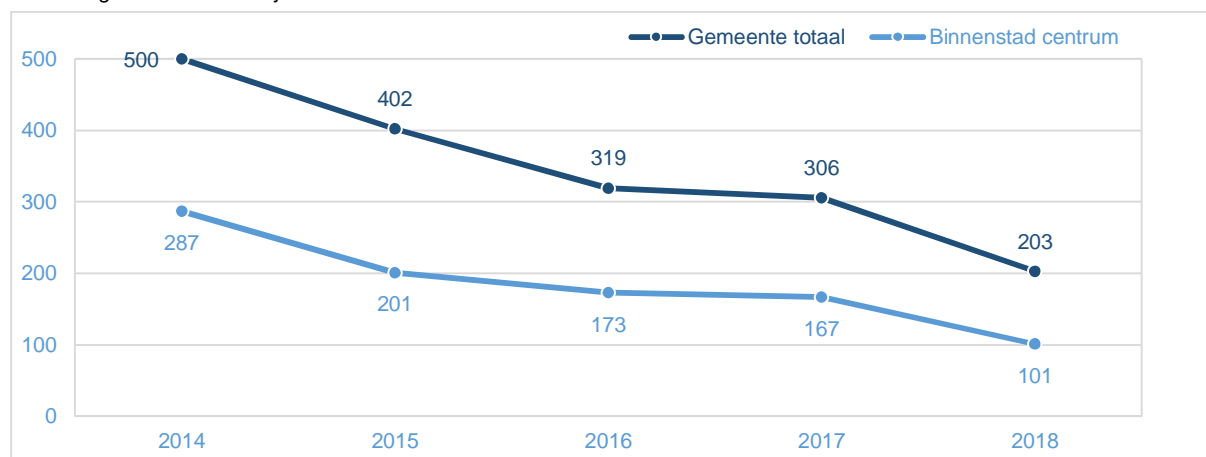
Winkelgebieden en bedrijventerreinen zijn belangrijk voor onze gemeente. Maar dit gaat ook gepaard met bepaalde vormen van onveiligheid. Hierbij kan het gaan om het veiligheidsgevoel van winkelend publiek en ondernemers. Maar ook om het concreet plaatsvinden van delicten zoals zakkenrollen, winkeldiefstal, bedrijfsinbraken en overvallen.

Zakkenrollen

Het aantal misdrijven van zakkenrollen neemt al enkele jaren op rij af. Het afgelopen jaar daalde het aantal voorvallen met 34 procent; dit is een sterkere afname dan in de voorgaande jaren. In totaal werden er in 2018 203 misdrijven van zakkenrollen geregistreerd. Echter, in vergelijking met andere grote gemeenten¹⁷ scoren we op dit onderwerp niet erg gunstig; we staan op plek 10 met relatief de meeste misdrijven van zakkenrollen.

Ongeveer de helft van de misdrijven van zakkenrollen vindt plaats in het centrum van 's-Hertogenbosch. Volgens de politie zijn er in het centrum op marktdagen (woensdag en zaterdag), op uitgaansavonden en tijdens evenementen meer incidenten.

Afbeelding 25: Aantal misdrijven van zakkenrollen

Bron: Politie (INP)

Straatroven en overvallen

In 2018 waren er in de gemeente 's-Hertogenbosch 19 straatroven. Dit is 39 procent minder dan vorig jaar (zie § 3.2.2). Doorgaans vindt een relatief groot deel van de straatroven plaats in het centrum. Hier daalde het afgelopen jaar het aantal straatroven van 11 naar 3.

In 2018 waren er in de gemeente 's-Hertogenbosch 3 overvallen op geld- en waardetransporten en 6 overvallen op overige objecten (zie § 3.2.2).

¹⁷ Ranglijst van de 31 grootste gemeenten in Nederland (gemeenten met meer dan 100.000 inwoners).

Winkeldiefstal

Het aantal winkeldiefstallen is het afgelopen jaar hetzelfde gebleven; in 2018 registreerde de politie 407 winkeldiefstallen. In 2018 was het aantal winkeldiefstallen het hoogst in Binnenstad centrum (131). Wel daalde het aantal winkeldiefstallen in het centrum met 15 procent. Verder waren er ook relatief veel diefstallen in de buurten het Zand (station), Graafsebuurt noord en Orthenpoort.

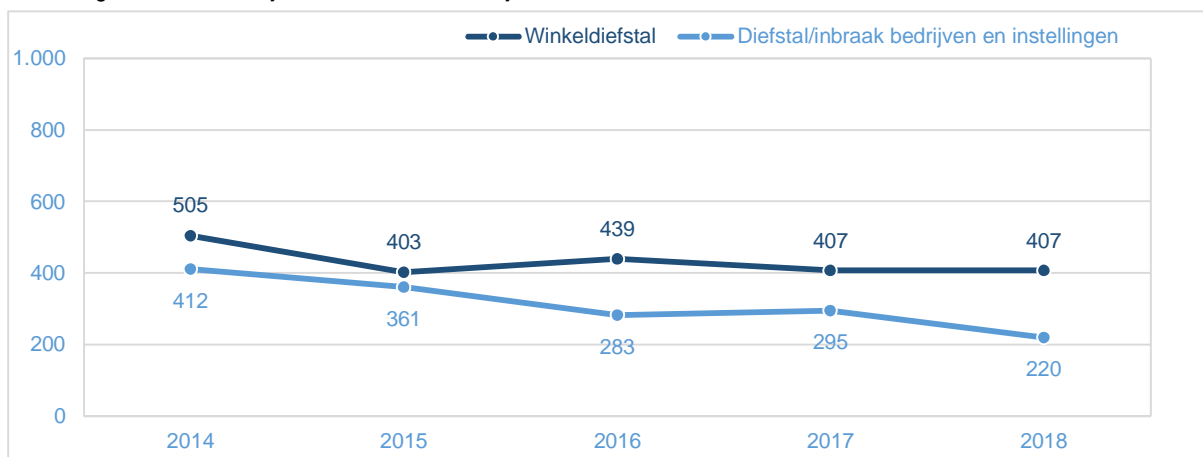
Er zijn het afgelopen jaar diverse maatregelen ingezet om het aantal winkeldiefstallen terug te dringen. Zo is de 'Collectieve Winkel Ontzegging' ingevoerd om personen te kunnen weren die strafbare feiten hebben gepleegd of zich niet houden aan de huisregels. Er is een civiele schadevergoeding, om de kosten te verhalen op de dader. Elke betrapte dief dient een extra boete te betalen aan de winkelier.

Diefstal/inbraak in winkels, bedrijven en instellingen

Het aantal diefstallen en inbraken in winkels, bedrijven, kantoren en instellingen is het afgelopen jaar afgenomen van 295 naar 220. Dit is een afname van 25 procent. In 2018 ging het bij zeventig procent om diefstallen/inbraken in bedrijven en kantoren. Daarnaast waren er ook diefstallen / inbraken in winkels (14%), sportcomplexen (10%) en scholen (6%).

In de buurten Binnenstad centrum (39) en het Zand (10) en de bedrijventerreinen de Herven (15) en de Rietvelden (34) vinden meer diefstallen / inbraken plaats dan gemiddeld.

Abbeelding 26: Aantal misdrijven van winkel- en bedrijfscriminaliteit

Bron: Politie (INP)

Keurmerk Veilig Ondernemen

In de gemeente 's-Hertogenbosch hebben verschillende winkelcentra en bedrijventerreinen het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). In 2019 wordt de KVO-aanpak verder voortgezet en geïntensiveerd.

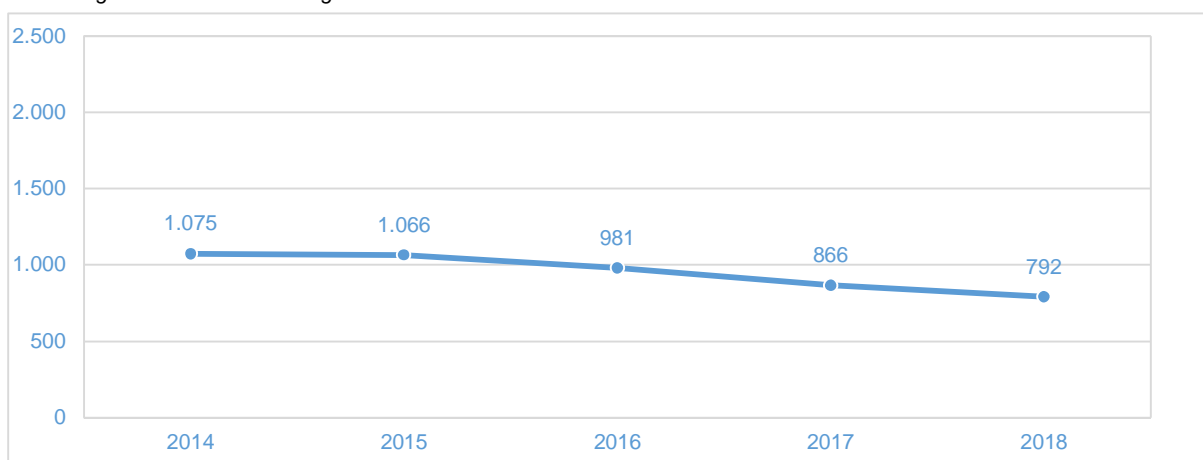
7.2 Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid is een belangrijk maatschappelijk thema. We willen dat alle weggebruikers veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Verkeersonveiligheid wordt geanalyseerd en aangepakt. Maar er wordt ook ingezet op gedrag; het veilig deelnemen aan het verkeer.

Verkeersongevallen

Het aantal geregistreerde verkeersongevallen neemt al enkele jaren op rij af. In 2018 zijn er 792 verkeersongevallen geregistreerd. Bij ruim tachtig procent van de verkeersongevallen is er uitsluitend materiële schade. Het betreft zowel verkeersongevallen die plaatsvinden op gemeentelijke wegen, als op provinciale en rijkswegen.

Afbeelding 27: Aantal verkeersongevallen

Bron: Politie (INP)

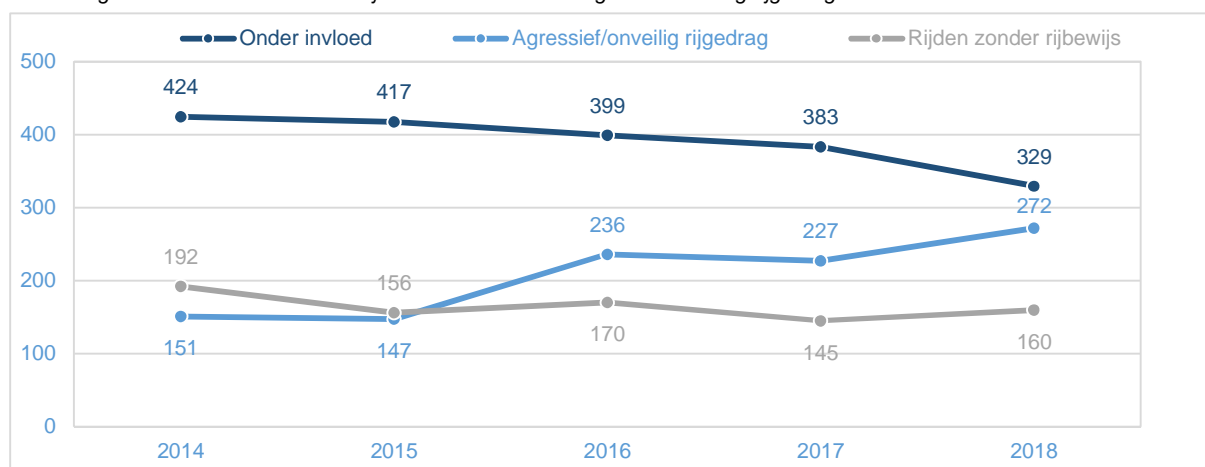
Onveilig rijgedrag

Het aantal geregistreerde incidenten van rijden onder invloed neemt al enkele jaren op rij af. Het afgelopen jaar daalde het aantal registraties van 383 naar 329. Dit komt neer op een afname van 14 procent. Voor het grootste deel gaat het om rijden onder invloed van alcohol (66%). Een kleiner deel gaat om het rijden onder invloed van drugs of medicijnen (9%). Dit aandeel is de afgelopen twee jaar ook gestegen. De overige registraties betreffen vooral 'verdenking rijden onder invloed'.

Het afgelopen jaar steeg het aantal geregistreerde incidenten van agressief/onveilig rijgedrag van 227 naar 272. Dit komt neer op een stijging van 17 procent. Daarnaast waren er afgelopen jaar 160 incidenten van rijden zonder rijbewijs. Dit is tien procent meer dan een jaar eerder.

Zowel rijden onder invloed, agressief/onveilig rijgedrag als rijden zonder rijbewijs worden relatief vaak in de Binnenstad geregistreerd.

Afbeelding 28: Aantal incidenten van rijden onder invloed en agressief/onveilig rijgedrag

Bron: Politie (INP)

Aanpak

Om de verkeersveiligheid op de gemeentelijke wegen te waarborgen heeft de gemeente 's-Hertogenbosch de volgende aanpak:

- In het uitvoeringsprogramma zijn voor de komende 4 jaar diverse grote en kleine infrastructurele projecten opgenomen die in aanmerking kwamen voor aanpassing/reconstructie of onderzoek.
- De gemeente 's-Hertogenbosch wil graag de bewoners betrekken bij de aanpak van verkeersveiligheid in hun buurt. Op deze manier wordt verkeersveiligheid een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente en burgers.
- Meldingen: Via het Gemeentelijk Contact Centrum kunnen bewoners en bedrijven melding maken van locaties waarover zij vragen of zorgen hebben. De meldingen worden telefonisch of per email teruggekoppeld aan de bewoners en bedrijven.
- Audits: Een verkeersveiligheidsaudit is een hulpmiddel om ervoor te zorgen dat bij infrastructurele projecten de verkeersveiligheid als het ware wordt 'ingebouwd'. De audit geeft informatie over de veiligheid van het ontwerp en de weginrichting.
- Veilige schoolomgeving: Voor de scholen in de gemeente 's-Hertogenbosch zijn diverse projecten actief die zich richten op verkeersveiligheid. Voor de doelgroep 0 tot 4 jaar wordt sinds 2016 het project JONGLeren aangeboden. In de gemeente 's-Hertogenbosch zijn circa 67 kindcentra actief. Per jaar worden 10 locaties benaderd om het project JONGLeren aan te bieden. Voor de doelgroep 4 tot 12 jaar doet de gemeente 's-Hertogenbosch sinds 2006 mee met het provinciale project 'BrabantsVerkeersveiligheidsLabel' ofwel BVL. Doel van het project is om de verkeersveiligheid op en rondom de 62 basisscholen in 's-Hertogenbosch te verbeteren. Voor de doelgroep 12 tot 16 jaar op het voortgezet onderwijs is het project Totally Traffic.
- Mensgerichte campagnes: Naast educatieprojecten en infrastructurele projecten worden jaarlijks diverse cursussen gegeven voor specifieke doelgroepen zoals jongeren, ouderen, jonge automobilisten en fietsers.
- Roodlicht-Flitscamera's: Wanneer op een locatie structureel ongevallen plaatsvinden wordt door de gemeentelijke wegbeheerder eerst bekeken of de oorzaak van een ongeval te wijten is aan de inrichting van de weg. Wanneer het ontwerp niet aangepast kan worden, wordt in overleg met de politie gehandhaafd op snelheid. Als ook dit niet structureel helpt, wordt een verzoek ingediend bij het Openbaar Ministerie (OM) om een zogenaamde flitspaal te plaatsen.
- Snelheid: Om voor verkeerssituaties een goed beeld te krijgen van (on)veiligheid, wordt onder andere de snelheid gemeten of geanalyseerd door middel van GPS-snelheden of tellussen.

7.3 Brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing

Binnen dit thema onderscheiden we drie sub-thema's: brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing.

Brandveiligheid

Doelstelling hierbij is minder branden, minder slachtoffers en minder schade. De gemeente werkt in samenwerking met de veiligheidsregio volgens een risicogericht toezichtsbeleid. Risicogericht advies is maatwerk, houdt preciezer rekening met 'echte' risico's. Belangrijke activiteiten in het kader van risicobeheersing zijn voorlichting en communicatie ('Brandveilig Leven', 'Brandveilig Ondernemen') en taken met betrekking tot vergunning, toezicht en handhaving.

Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. In de gemeente 's-Hertogenbosch zijn 20 risicovolle bedrijven gevestigd. Hiervan vallen momenteel 2 bedrijven binnen de zware risico categorie BRZO. Daarnaast is er vervoer van gevaarlijke stoffen via weg, spoor, buisleiding en (in mindere mate) water. Vooral het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor is in de aandacht omdat daar ontwikkelingen zijn te verwachten, zowel qua hoeveelheid – namelijk een toename van het transport – over het spoor als de ontwikkeling van gebieden en functies langs het spoor.

Risicobeheersing rond gevaarlijke stoffen vraagt om regievoering door de gemeente op pro actie, preventie en preparatie. Accenten daarbij zijn onder meer doorvertaling van risico's naar ruimtelijke planvorming, evenementenbeleid en vereisten ten aanzien van crisisbeheersing. Ook is het van belang de samenhang te bewaken tussen de producten die respectievelijk Omgevingsdienst en Veiligheidsregio dienen te leveren in het kader van veiligheid rond gevaarlijke stoffen-inrichtingen.

In Brabant wordt vanuit de Brabantse veiligheidsregio's samen met gemeenten en omgevingsdiensten de risicocommunicatie vormgegeven. Begin 2018 is gestart met het gezamenlijk vormgeven van de risicocommunicatie over het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor. In het eerste kwartaal van 2019 verwachten de Brabantse veiligheidsregio's de communicatiestrategie over de risico's van vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor af te ronden.

Crisisbeheersing

Crisisbeheersing staat voor maatregelen en voorzieningen die de overheid treft voor de veiligheid. Met betrekking tot crisisbeheersing maakt de gemeente 's-Hertogenbosch onderdeel uit van de veiligheidsregio Brabant-Noord. Voor de gemeentelijke taak binnen de crisisbeheersing (bevolkingszorg) volgt de gemeente 's-Hertogenbosch het opleidings-, trainings- en oefenprogramma van de veiligheidsregio.

7.4 Polarisatie en radicalisering

In Oost-Brabant trekken gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, Koninklijke Marechaussee en NCTV samen op om alert te blijven op signalen van radicalisme. In 's-Hertogenbosch hebben we tot nu toe geen casuïstiek waarvan dreiging uitgaat. Er wordt gewerkt aan het optimaliseren van het opvangen, doorgeleiden en verrijken van signalen die zorgelijk zijn in deze context. Mocht het zo zijn dat er een casus is, dan is voor allen duidelijk hoe te handelen. Hoe de aanpak er feitelijk uit moet zien is dan nog niet gezegd en sterk afhankelijk van de casus. In 's-Hertogenbosch zetten we vooral in op het voorkomen of wegnemen van voedingsbodem voor radicalisme. Dat doen we door met elkaar te verbinden, in gesprek te gaan en te blijven met elkaar. Dat valt niet altijd mee. We werken aan de hand van de 'wij-zij' theorie van Bart Brandsma¹⁸.

7.5 Informatieveiligheid

Zowel burgers als overheden werken veel digitaal en delen daarbij belangrijke gegevens. Daarom is het belangrijk dat overheden zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Overheidssystemen moeten veilig zijn en weerstand kunnen bieden aan pogingen tot misbruik en aanvallen van binnen en buiten.

Iedere gemeente stelt haar informatiebeveiligingsbeleid vast aan de hand van het basisnormenkader Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). Dit moet voldoen aan de privacy regelgeving. Hierdoor hebben gemeenten een grote verantwoordelijkheid: het op orde hebben van hun informatieveiligheid en het waarborgen van de privacy van haar inwoners. Het Privacybeleid en het Algemeen privacy reglement geven hier in 's-Hertogenbosch invulling aan.

7.6 Veilige publieke taak

Agressie en geweld tegen medewerkers met een publieke taak is erg ingrijpend voor het slachtoffer, familie en collega's. Bovendien ondermijnt deze vorm van agressie het functioneren van de overheid.

Binnen de gemeente 's-Hertogenbosch is een agressieprotocol aanwezig. Dit is bedoeld voor alle medewerkers van de gemeente 's-Hertogenbosch. Het protocol geeft ruimte voor emotie, maar niet voor agressie. Het roept medewerkers op om grensoverschrijdend gedrag te benoemen en een grens te stellen. Wanneer grensoverschrijdend gedrag persoonlijk wordt, is de grens overschreden. Als het niet ophoudt, of zelfs escaleert, geeft dit protocol aan om:

- het gesprek te beëindigen door de telefoon op te hangen of weg te gaan uit een gesprek;
- de leidinggevende en/of beveiliging te alarmeren;
- het incident te melden (agressiemelding) en indien mogelijk hiervan aangifte te doen bij de politie.

Medewerkers van de gemeente kunnen de agressietraining 'omgaan met emotie en agressie' volgen. Het leerdoel van deze agressietraining gaat verder dan 'weten wat je moet doen als je in een lastige situatie terecht komt'. Emotioneel en agressief gedrag hebben vaak een zodanige impact op mensen dat ze niet weten wat ze moeten doen. Medewerkers worden of boos, of bang, raken geïntimideerd en weten van schrik niets meer uit te brengen. In de training ervaren deelnemers wat het stressmechanisme met hen doet en hoe ze hier controle over kunnen krijgen. De training bestaat uit een e-learning en klassikale training waar de deelnemers hun kennis in praktijk kunnen uitproberen middels een rollenspel.

Het trainen en voorlichten van interne medewerkers en bestuur in het kader van Veilige Publieke Taak (VPT) blijft een continu proces. In 2018 worden enkele gesprekssessies georganiseerd op het thema ondermijning in relatie tot VPT. Daarnaast maakt VPT standaard deel uit tijdens (integrale) controles.

¹⁸ Bron: Pharresia. Deel 1 – Inzicht in polarisatie. Bart Brandsma (2015)

7.7 Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

Integriteit staat aan de basis van onze democratische rechtsstaat. Als overheid heb je een grote invloed op het leven van inwoners en inwoners zijn in grote mate afhankelijk van de overheid. Vertrouwen in die overheid is dus essentieel. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid en haar functionarissen integer handelen.

In 2018 heeft een trainee onderzoek gedaan naar integriteit in de gemeente. Op basis van theorie, een enquête onder medewerkers en interviews met de personeelsmanagers komt ze tot enkele aanbevelingen. Hiermee is de afdeling P&O tot de volgende verbeterpunten gekomen:

- Verbeteren meldingsprotocol.
- Meer aandacht besteden aan integriteit, de gedragscode, de HR-visie kleur bekennen 2.0, geanonimiseerde praktijkvoorbeelden, de meldingsprocedure en vertrouwenspersonen. Bijvoorbeeld via het personeelsmagazine, intranet en e-learning.
- Rol vertrouwenspersonen herijken. We maken hierbij gebruik van zowel interne als externe vertrouwenspersonen voor ongewenste gedragingen en integriteit.
- Centraal registreren van meldingen en/of schendingen van integriteit.
- Integriteit jaarlijks evalueren en vertalen in een actieplan.
- Ervaringen uitwisselen en leren van elkaar (met B5).

Bijlage 1: Bronnen

In de Voortgangsrapportage Veiligheid wordt met name gebruik gemaakt van politiecijfers. Daarnaast komen ook enkele gegevens aan bod uit de vragenlijst Leefbaarheid & Veiligheid 2017. Afhankelijk van het onderwerp zijn er ook nog andere bronnen gebruikt. Hieronder worden de twee belangrijkste bronnen kort besproken.

1. Informatiemodel Nederlandse Politie (INP)

Sinds 1 maart 2015 is het Informatiemodel Nederlandse Politie (INP) beschikbaar. Bij het presenteren van de cijfers maken we onderscheid tussen *misdrijven* (strafbare feiten) en *incidenten* (niet strafbare feiten, bijvoorbeeld meldingen van overlast). De politiecijfers worden met terugwerkende kracht gepresenteerd volgens het INP-model. De cijfers worden voor alle jaren gepresenteerd *inclusief* de wijken Nuland en Vinkel. Deze wijken zijn met terugwerkende kracht aan de gemeente 's-Hertogenbosch 'toegevoegd'. Hierdoor ontstaat er meer inzicht over de ontwikkelingen in de tijd, omdat de cijfers over hetzelfde gebied gaan.

De politiecijfers worden uitgedrukt in het aantal misdrijven/incidenten per 1.000 inwoners. Uitzondering hierop zijn de 'inbraak/diefstal woning' en 'inbraak/ diefstal garage/schuur/tuinhuis'; deze worden uitgedrukt in het aantal misdrijven per 1.000 woningen (bewoonde adressen).

Het is niet altijd eenduidig hoe een misdrijf of incident door de politie wordt weggeschreven. Dit wordt onder andere beïnvloedt door de interpretatie van een misdrijf of incident door een agent. Dit is bijvoorbeeld het geval bij 'overlast door verward/overspannen persoon', 'overlast zwervers' en 'overlast ivm alcohol/drugs'.

Bij de cijfers van uitgaansgeweld worden alle registraties meegenomen. Binnen één registratie kunnen meerdere delicten plaatsvinden. Bijvoorbeeld bij een vechtpartij kan sprake zijn van zowel een bedreiging als een mishandeling. Voorheen werd alleen het 'zwaarste delict' binnen een registratie meegeteld. Doordat nu alle misdrijven worden meegeteld komt het aantal registraties hoger uit dan in vorige monitoren.

2. Vragenlijst leefbaarheid & veiligheid (L&V)

In de oneven jaren wordt in de gemeente 's-Hertogenbosch de vragenlijst *leefbaarheid & veiligheid* uitgezet. Hierin wordt respondenten gevraagd naar hun mening over de leefbaarheid en veiligheid in hun buurt.

Steekproef en respons

Via een steekproeftrekking uit de BRP is een bepaald aantal personen geselecteerd. Dit aantal is groot genoeg om per wijk/buurt betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Naar deze mensen is een brief gestuurd met daarin het verzoek om de vragenlijst op papier of via internet in te vullen. Na ca. 2-3 weken is er een herinnering gestuurd aan de mensen die de vragenlijst nog niet hadden ingevuld. Vervolgens zijn in de buurten waar de respons achterbleef mensen gebeld en is de vragenlijst telefonisch afgenomen. Voor vier buurten zijn extra respondenten geworven met behulp van professionals en bewoners. In 2017 hebben uiteindelijk 5.369 mensen de vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 28 procent.

Weging

Van de respondenten zijn enkele achtergrondgegevens bekend, zoals leeftijd en woonbuurt. De verdeling van de respondenten naar deze achtergrond-kenmerken is niet hetzelfde als de werkelijke verdeling binnen de gemeente. Om er zeker van te zijn dat de respons wel een goede benadering van de werkelijkheid is, zijn de resultaten *gewogen*. Wegen betekent dat de groepen die oververtegenwoordigd zijn, minder zwaar worden meegeteld. De groepen die ondervertegenwoordigd zijn, worden juist zwaarder meegeteld. Hierdoor zijn de resultaten representatief voor de hele bevolking.

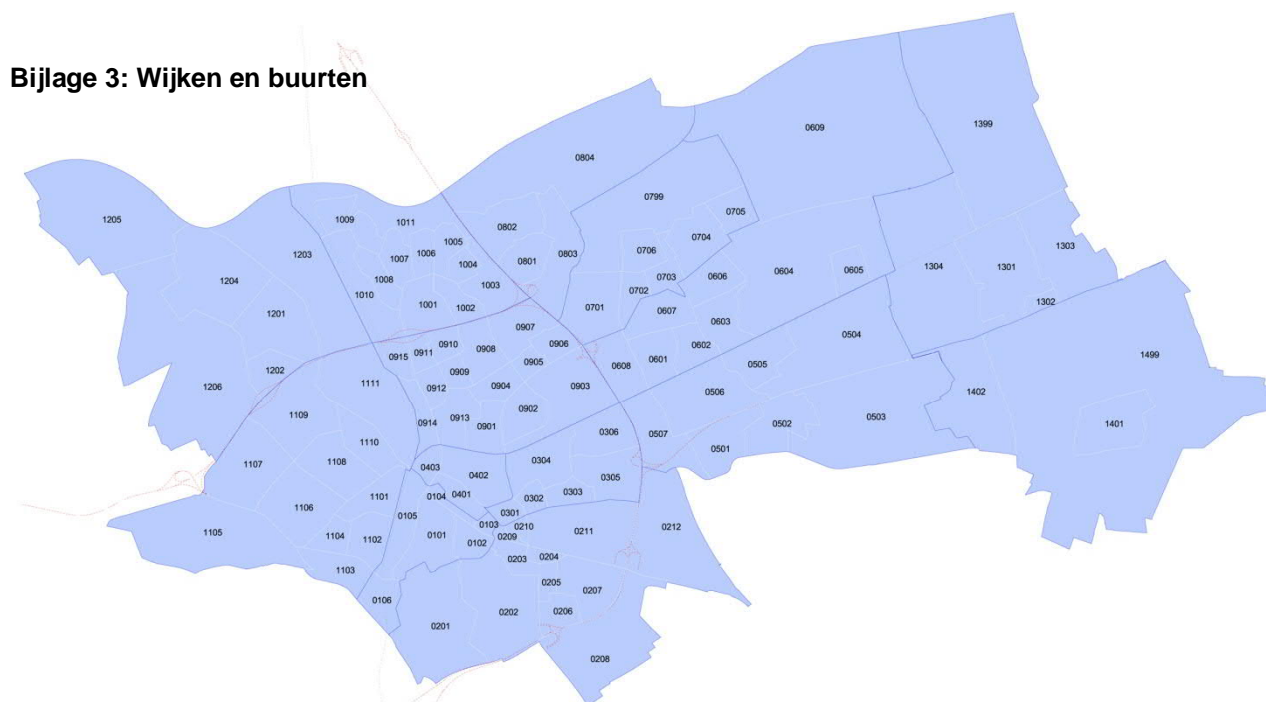
Presenteren resultaten

In het rapport worden de (gewogen) resultaten gepresenteerd. De resultaten gaan over de groep respondenten die de betreffende vraag hebben beantwoord. Respondenten die een vraag niet hebben beantwoord worden buiten beschouwing gelaten. Ook worden er resultaten van wijken en buurten gepresenteerd. Antwoorden worden alleen gepresenteerd als minimaal 40 respondenten de vraag hebben beantwoord.

Bijlage 2: Verklarende woordenlijst

AED:	Automatische Externe Defibrillator
APV:	Algemene Plaatselijke Verordening
AVE:	Aanpak ter Voorkoming van Escalatie
B5:	De 5 grootste gemeenten van Noord-Brabant: Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg
BIN:	Buurt Informatie Netwerk
BLB:	Bewonersvereniging Leefbare Binnenstad
BRP:	Basisregistratie Personen
BRZO:	Besluit risico's zware ongevallen
BVL:	BrabantsVerkeersveiligheidsLabel
CBS:	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCV:	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
CTR:	Cameratoezichtruimte
CvTB:	Centrum voor Trajecten en Bemoeizorg
DOR:	Digitaal Opkopers Register
EHBO:	Eerste Hulp bij Ongevallen
FACT-teams:	Flexible Assertive Community Treatment
INP:	Informatiemodel Nederlandse Politie
IPO:	Interventieplein Ondernijning
IVP:	Integraal Veiligheidsplan
JPP:	Jeugd Preventie Programma
KHN:	Koninklijke Horeca Nederland
KVO:	Keurmerk Veilig Ondernemen
KVU:	Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan
L&V:	Vragenlijst Leefbaarheid & Veiligheid
NCTV:	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
OM:	Openbaar Ministerie
OMG:	Outlaw Motorcycle Gangs
OOV:	Afdeling Openbare Orde en Veiligheid
O&S:	Afdeling Onderzoek & Statistiek
PGA:	Persoonsgerichte aanpak
PKVW:	Politiekeurmerk Veilig Wonen
POH-GGZ:	Praktijkondersteuner Huisarts Geestelijke Gezondheidszorg
P&O:	Personeel & Organisatie
RIEC:	Regionaal Informatie en Expertisecentrum
RVP:	Regionaal Veiligheidsplan
SWT:	Sociaal Wijkteam
VenJ:	Ministerie van Veiligheid en Justitie
VIK:	Veiligheidsinformatieknooppunt
VNG:	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPT:	Veilige Publieke Taak
VT:	Veilig Thuis
VWS:	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
ZSM:	Zo snel mogelijk-snelrecht

Bijlage 3: Wijken en buurten

01	BINNENSTAD	06	ROSMALEN NOORD	10	MAASPOORT
0101	BINNENSTAD CENTRUM	0601	T VEN	1001	ITALIAANSE BUURT
0102	BINNENSTAD OOST	0602	ROSMALEN CENTRUM	1002	MAASDAL
0103	DE HOFSTAD	0603	HONDSBERG	1003	ABDIJENBUURT
0104	BINNENSTAD NOORD	0604	KRUISSTRAAT	1004	LOKEREN
0105	HET ZAND	0605	BEDRIJVEN KRUISSTRAAT	1005	MAASSTROOM
0106	VUGTERPOORT	0606	DE OVERLAET OOST	1006	STAATSLIEDENBUURT
		0607	DE OVERLAET WEST	1007	HET ZILVERPARK
02	ZUIDOOST	0608	A2 ZONE ROSMALEN NOORD	1008	MAASVALLEI
0201	HET BOSSCHE BROEK	0609	ROSMALENSE POLDER	1009	MAASOEVER
0202	ZUID			1010	BEDRIJVEN MAASPOORT
0203	BAZELDONK	07	DE GROOOTE WIELEN	1011	OUD EMPEL
0204	BEDRIJVEN ZUID	0701	BRABANTPOORT		
0205	GESTELSE BUURT	0702	DE GROOTE VLIET	11	WEST
0206	PETTELAAARPARK	0703	VLIETDIJK	1101	BOSCHVELD
0207	DE MEERENDONK	0704	BROEKLAND	1102	PALEISKWARTIER
0208	KLOOSTERSTRAAT	0705	DE WATERTUINEN	1103	WILLEMSPOORT
0209	DE BOSSCHE PAD	0706	DE HOVEN	1104	DEUTEREN
0210	GREVELINGEN	0799	LANDELIJK GEBIED DE GROOTE WIELEN	1105	DE MOERPUTTEN
0211	AAWIJK ZUID			1106	DE SCHUTSKAMP
0212	BEDRIJVEN DE BRAND	08	EMPEL	1107	DE KRUISKAMP
		0801	KOM EMPEL	1108	DE RIETVELDEN OOST
03	GRAAFSEPOORT	0802	MAASAKKER	1109	DE RIETVELDEN WEST
0301	HINTHAMERPOORT	0803	EMPEL OOST	1110	VEEMARKTKWARTIER
0302	GRAAFSEBUURT ZUID	0804	DE KOORNWAARD	1111	ERTVELD
0303	AAWIJK NOORD				
0304	GRAAFSEBUURT NOORD	09	NOORD	12	ENGELN
0305	HINTHAM ZUID	0901	DE BUITENPEPERS	1201	KOM ENGELN
0306	HINTHAM NOORD	0902	DE HERVEN	1202	DE VUTTER
		0903	BEDRIJVEN DE HERVEN	1203	HENRIËTTEWAARD
04	MUNTEL/VLIERT	0904	DE SLAGEN	1204	DE HAVERLEIJ
0401	DE MUNTEL	0905	DE HAREN	1205	BOKHOVEN
0402	DE VLIERT	0906	DE REIT	1206	ENGELERMEER
0403	ORTHENPOORT	0907	DE DONK		
		0908	DE ROMPERT	13	NULAND
05	ROSMALEN ZUID	0909	DE HAMBAKEN	1301	KOM NULAND
0501	MALISKAMP WEST	0910	SPROOKJESBUURT	1302	BEDRIJVENTERREIN NULAND
0502	MALISKAMP OOST	0911	MUZIEKINSTRUMENTENBUURT	1303	DE LAGE KANT
0503	HET VINKEL	0912	EDELSTENENBUURT	1304	HEESEIND
0504	BINCKHORST	0913	ORTHEN	1399	LANDELIJK GEBIED NULAND
0505	SPARRENBURG	0914	ORTHEN WEST		
0506	MOLENHOEK	0915	BEDRIJVEN NOORD	14	VINKEL
0507	A2 ZONE ROSMALEN ZUID			1401	KOM VINKEL
				1402	VINKELOORD
				1499	LANDELIJK GEBIED VINKEL